

RAHAPESUKAHTLUS**Swedbanki skandaal kogub jõudu juurde**

Rootsi majanduskuritegude uurimise büroo kahtlustab, et **Brigitte Bonneseni** juhtiv Swedbank informeeris oma 15 suurimat omanikku rahapesusüüdistustest enne teisi. See on tõsine kuritegu. ▶ **6-7**

POLIITIKA**Võimlemistrikist laulude ja saanisõiduni**

Tuhanded läbikoputatud ukсед, kotitais paberist välja löigatud südameid, saanisõit ja tänaval kantud roosa kombinee – Äripäeva fotograafid jälgisid, mida riigikogusse saamiseks teha tuleb. ▶ **8-9**

INVESTOR**Tulemused aktsiat kohe lendu ei tõstnud**

Investorid hindavad Tallinna Sadama eile avaldatud tulemusi korralikuks. Harju Elektri tulemusi peab nõukogu esimees ootuspäraseks. Mõlema aktsia näitas eile aga miinust. On neid, kes näevad ostukohta. ▶ **13-15**

PÄEVA TEGIJA ▼**Weekend Festival läks pankrotti**

Harju maakohus kuulutas välja neljal suvel Pärnus suurejoonelist elektroonilise muusika pidu korraldanud Weekend Festival Balticu pankroti. Ettevõtte on enam kui 2,5 miljonit eurot kohustusi, varasid vaid 4000 eurot. Pankrotitaotluse viis kohtusse ettevõtte omanik ja juht **John Rugemalira**. Rahalised raskused tulid ettevõtte hinnangul väärtalt prognoositud eelarvest. Festivali asutaja Hardi Loog ei kuulu enam ametlikult ettevõttesse. Äripäevale teadaolevalt üritas ettevõtte tänavu Tallinna lauluväljakul uut festivali korraldada. Pankroti vältimiseks pakkusid nad koostööpartneritele, et tasuvad võlast veerandi.

▶ **Loe lisaks lk 2-3**

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Neljapäev, 28. veebruar 2019
nr 41 (6107) **3,90 eurot**

EUR/USD
1,138 ▲

USD/EUR
0,879 ▼

EUR/SEK
10,543 ▼

EUR/RUB
75,048 ▲

Nord Pool
41,62 ▼

Euribor
-0,230

KESKKONNATASUD

Uus rahaauk

Pärast seadusemuudatust haaras keskkonnaministeerium kinni võimalusest suunata keskkonnatasudest saadav raha riigiametnike palgatõusuks. ▶ **4-5**

▲ Kaevandused on ühed suuremad keskkonnatasude maksjad. FOTO: RAUL MEE

KUULA Äripäeva Raadiot sagedusel 92,4 MHz. ▶ Raadiosaated on järelkuulatavad raadio.aripeev.ee

Häid majandusmõtteid hoiab liinil Tallink! **TALLINK**

**ÕHKSOOJUSPUMPADE
KEEMILINE LÄBIPESU**

 Info tel 53 66 9898, www.tolmukratt.ee
TÄNA ÄRIPÄEVA RAADIOS

Mis ohud luuravad eksporditurgudel?

7.00-10.00 "Hommikuprogramm". SEB majandusanalüütik Mihkel Nestor selgitab, kui pilvine on taevas Põhjamaade ehitus- ja kinisvaraturu kohal. Tallinna Sadama juht Valdo Kalm räägib, mida ootab börsifirma alanud aastalt. Hekotek Eesti juht Heiki Einpaul räägib, mis aitas ettevõttel Aasia turgudel laieneda. Stuudios on Rivo Sarapik ja Priit Pokk.

11.00-12.00 "Luubi all". Äripäeva uuriva toimetuse ajakirjanikud räägivad Äripangale tehitud kriitilisest riskihinnangust, ettevõtjate pettumusest riigihangetes, Tallinna Sadama kriminaalasjast ja alles avatud haigla võlgadest. Stuudios on Eliisa Matsalu, Marge Väikenurm ja Koit Brinkmann.

13.00-14.00 "Nimed müügitahvil". Uus praktiline saade juhtidele, spetsialistidele ja ettevõtjatele, mille eesmärk on näidata, kuidas müügitööga jõuda ettevõtte kasvupotentsiaali. Esimeses saates keskendume Dominate Salesi müügiuuringule. Saatejuhid on Silver Rooger ja Urmas Kamdron.

14.00-15.00 "Sisuturundussaade". Mis vahe on CNG- ja LPG-gaasil, mis mõjutab gaasiseadmega auto hooldus- ja remondikuluseid, mis on levinumad müüdid seoses auto gaasiseadmega? Stuudios on Gaznet OÜ juhatuse liige Kristjan Relvik. Saatejuht on Andres Panksepp.

15.00-16.00 "Kasvupinnas". Saate külalised on Swedbank Eesti põllumajandussektori juht Brit Padjus ja Maaelu Edendamise SA juhatuse esimees Raul Rosenberg, kes arutlevad põllunduse rahastuse teemadel. Saadet juhivad Vahur Tõnissoo.

► Äripäeva raadiot saab kuulata Tallinnas ja Harjumaal sagedusel **92,4 MHz** ning igal pool mujal Äripäeva veebi kaudu.

Häid majandusmõtteid
hoiab liinil Tallink!

MEELELAHUTUS

Weekend Festival pankrotis

Harju maakohus kuulutas välja võlgadesse sattunud Weekend Festival Balticu pankroti.

KRISTEL HÄRMA
kristel.harma@aripaev.ee

Äripäev

Harju maakohus kuulutas välja võlgadesse sattunud Weekend Festival Balticu pankroti. Ettevõtte on kogunenud üle 2,5 miljoni euro kohustusi ning varasid on vaid 4000 eurot. Suurim võlg ühe ettevõtte ees ulatub üle 116 000 euro.

Pankrotimäärusest ilmneb mitu täpsustamist vajavat asjaolu: ettevõtte on võtnud kahel viimasel aastal välja sularaha summas ligikaudu 40 000 eurot ning on maksnud tagasi võlad festivali asutajate Hardi Loogi ja John Rugemalira teisele ettevõttele RL Entertainment Baltics. 2017. aastal maksti enda teisele firmale tagasi 236 000 eurot ja möödunud aastal 247 000 eurot.

Lisaks ilmneb, et Weekend Festival Baltic oleks pidanud taotlema pankrotti varem. Ettevõtte üritas aga pankrotti vältida ning korraldada Äripäevale teadaolevalt sel aastal Tallinna lauluvaljakul uue festivali. Pankroti vältimiseks pakkusid nad koostööpartneritele, et tasuvad võlast 25%.

Pankrotimäärusest ilmneb, et ettevõtte omakapital oli negatiivne (ligi -220 000 eurot) juba eelmise aasta märtsis. 30. septembri seisuga oli pärast festivali korraldamist võlgniku omakapital miinuses juba

2,5

miljonit eurot ületavad Weekend Festival Balticu kogunenud kohustused, varasid on ettevõttel vaid 4000 eurot. Suurim võlg ühe ettevõtte ees ulatub üle 116 000 euro.

pea 1,3 miljoni euroga. See tähendab, et ettevõtte juhatuse liige oleks juba sel ajal pidanud kaasama täiendavad investeeringuid või esitama pankrotiavalduse.

Võlausaldajatel kaks kuud aega

Weekend Festival Balticu eelmise aasta kahjum on 1 373 503 eurot.

Weekend Festival Balticu vastu on kohtus pooleli kuus maksekäsu kiirmenetlust: G4S Eesti nõuab 2322 eurot, Maivel 6000 eurot, Linex 1341 eurot, Olerex 2342 eurot, ettevõtte Tuisu Trans nõuab üle 18 000 euro ja Ramirent Baltic 4399 eurot.

Võlausaldajad on kohustatud kahe kuu

TEHNOLOOGIA

Island võtab kasutusele Eesti X-tee platvormi

Island võtab kasutusele Eestis välja töötatud andmevahetusplatvormi X-tee, mille abil riigiasutused ja ettevõtted andmeid vahetavad.

"Island on ette valmistamas suurt hüpet Eesti-sarnase digitaalse riigi suunas. See on meie suur tunnustus, et Island on selle hüppe aluseks valinud Eestis arendatud tehnoloogia," sõnas ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Rene Tammist eilsel kohtumisel Islandi peaministri ja rahandusministriga.

Tammisti sõnul ootavad eestlased Islandilt tugevat partnerlust ka X-tee edasise arenduse vallas. "Oleme andmevahetusplatvormi arendamiseks loo-

nud koos Soomega rahvusvahelise MTÜ Nordic Institute for Interoperability Solutions ning kutsume ka Islandit sellega liituma," ütles ta.

Island plaanib kasutada X-tee riigisiseseks andmevahetuseks. "X-tee laienemisega Islandile on võimalik näidata eeskujuga Rootsile ja Norrale. Mida rohkem riike sama tehnoloogiat kasutab, seda lihtsam on arendada rahvusvahelist koostööd," selgitas minister.

Piiriüleseks andmevahetuseks võttis esimese välisriigina Eesti X-tee kasutusele Soome. Tänu X-teele saavad soomlased juba oma digiretsepti Eesti apteekides välja võtta ning pla-

99 Meie jaoks on tegemist ideaalse lahendusega Islandi avalike teenuste ja IT-infrastruktuuri paremaks muutmiseks.

Islandi rahandus- ja majandusminister Bjarni Benediktsson

nis on võimaldada sama eestlastel Soomes. Lisaks valmistatakse ette Soome ja Eesti rahvastikuregistrite, äriregistrite ja teiste riigiasutuste andmevahetust.

Islandi rahandus- ja majandusminister Bjarni Benediktsson ütles, et tänu Eesti X-teele saab Island kasutada Eesti aastatepikkuse töö ja kogemuse

tulemusi. "Eestlaste loodud X-tee on paindlik, kõrgturvaline ja kuluefektiivne lahendus andmete vahetamiseks riigiasutuste vahel. Meie jaoks on tegemist ideaalse lahendusega Islandi avalike teenuste ja IT-infrastruktuuri paremaks muutmiseks," rääkis ta.

"Teeme suuri jõupingutusi, et kaasaajastada Islandi avaliku sektori süsteeme. Oleme väga elevil uute tehnoloogiate kasutuselevõttust ning loodame Eesti ja Soomega varasemast tihedamat koostööd teha. Ühine andmevahetusplatvorm X-tee näol loob selleks hea aluse," sõnas Benediktsson.

ÄRIPÄEV.EE

E.L.E. Rikaar OÜ
pakub raamatupidamist
KÕIGILE
(OÜ, MTÜ, SA, FIE, AS)

Võta ühendust:
info@rikaar.eu
www.rikaar.eu

645 4165 ☎ 5649 4429

Erinevate kaubaaluste ja pakkekomponentide tootmine, HT töötlus
kaubaalused.com
Telefon 51 05 565
investor@investor.ee

MEESKONNATÖÖ SEIKLUSED JA KOOLITUSED

www.360.ee

◀ Weekend Festivali korraldajafirma juht John Rugemalira (vasakul) pankrotiasjas kohtu ees.

FOTO: ANDRAS KRALLA

raldajate väitel piletite müügi langus ja festivalil kasutatud sularahavaba müügisüsteem, mis pidi festivalil tarbimist kasvama, kuid hoopis vähendas seda.

Ettevõtte pea varatu

Seni ajutise pankrotihaldurina tegutsenud Martin Krupp ütles mõne nädala eest, et ettevõttel on käegakatsutavaid varasid vaid 4000 eurot. Ka ettevõtte kaks pangakontot on tühjad. Ülejäänud vara koosneb nõuetest peamiselt teiste riikide ettevõtete vastu, kellelt raha saamises kindlust ei ole.

Ettevõtlike Arendamise Sihtasutus maksab aga Weekend Festival Balticule 65 000 eurot toetust välja.

EASi kommunikatsioonispetsialisti Egert Puhmi sõnul oli projekti toetamise eesmärk tuua Eesti majutusettevõtetele vähemalt 6150 välisküllastajate ööbimist ning Weekend Festival Baltic on need ööbimised EASile tõendanud. “Ka kuludokumentide kontrollis mitteabikõlblikke kulusid ei tuvastatud, seega ei ole EASil seadusliku alust toetuse maksmisest keelduda ning toetus summas 65 000 eurot kuulub väljamaksmisele. Arvestades, et välisküllastajaid oli tuhandetes, siis on toetus investering, mis tuleb riigile maksutuluna mitmekordselt tagasi,” rääkis Puhm. Ta rõhutas, et pankrotimenetluses läheb raha võlausaldajatele, mitte ürituse korraldajatele.

Krupp on varem hinnanud, et Weekend Festival Balticul ei ole võimalik oma tegevust jätkata, sest see eeldaks väga suure raha kaasamist. Kohtuniku küsimuse peale, kas keegi sooviks festivali investeerida, ütlesid Weekend Festival Balticu esindajad, et ei soovi.

Detsembris kirjutas Äripäev, et Weekend Festivali korraldajafirma pakkus võlausaldajatele, et maksab võlast 25% osamaksetena. Korraldajafirma kaitsjad ütlesid kohtus, et selle kompromissi abil oleksid nad saanud korraldada tänava festivali Tallinnas, kuid enam seda võimalik teha ei ole. Lisaks püüti finantseeringut leida ka mujalt.

Krupp on varem tagasivõitmise võimaluste kohta märkinud, et on tehtud tagasimakseid võlgniku juhatuse liikmega seotud äriühingutele ning võib olla, et ühte võlausaldajat on teistele eelistatud.

jooksul teatama pankrotihaldurile kõigist enne pankroti väljakuulutamist tekkinud nõuetest võlgniku vastu, sõltumata nõude tekkimise alusest ja nõude tähtsusest. Tähtsusest esitamata, kuid tunnustatud nõuded rahuldatakse viimases järgus. Kõik need, kelle valduses on võlgnikule kuuluv vara või kellel on varalisi kohustusi võlgniku suhtes, peavad sellest teatama pankrotihaldurile. Esimene võlausaldajate üldkoosolek toimub 19. märtsil. Pankrotihalduriks nimetati Martin Krupp.

Kohustus on festivalil tööd teinud ettevõtjate ees üle 816 500 euro. Suurimad võlausaldajad on näiteks tellinguäris tegut-

sev AS Telinekataja üle 116 000 euroga, heli- ja lavatehnika rentimisega tegelev Eventech rohkem kui 65 000 euroga ning joogitootja A. Le Coq üle 51 000 euroga. Väikimailand rentiva Kemmerlingi ees on võlg pea 40 000 eurot.

Weekend Festival Balticu omanik ja juht John Rugemalira astus eelmisel nädalal kohtu ette sooviga taotleda ettevõtte pankrotti. Rahalised raskused tulid ettevõtte hinnangul vääralt prognoositud eelarvest, mille koostas ettevõtte Eesti büroo selle tolase juhi Henri Lindali juhtimisel. Lõpliku otsuse tegi aga juhatuse liige.

Arvestatust nõrgema tulemuse tõi kor-

PUIDUTÖÖSTUS

Uus omanik paneb Pärnus saeveski kinni

Möödunud aastal Islandi Norvik Timberi ostu teel kahe saeveskiga Laesti saetööstuse omandanud Bergs Timber paneb ühe veski kinni, töö kaotab 50 töötajat.

Laestil on Pärnus kaks saeveskit, Savi ja Sauga, kust tuleb aastas 110 000 tihumeetrit saematerjali. Bergs Timber on otsustanud Savi saeveski kinni panna, selle 70 töötajast 20 inimesele lubavad rootslased tööd teises veskis.

Sauga saeveskisse investeeritakse samal ajal 10 miljonit Rootsi krooni (ligikaudu miljon eurot), mille tagajärjel tõuseb sealne tootmisvõimekus 95 000 tihumeetrit aastas. Muutused viiakse lõpule selle aasta sügiseks või talveks, teatas Bergs Timber börsile.

Bergs Timber sulgeb ka ühe saeveski Rootsis Broakullas, ka-

➤ **Saame hõlpsamini siseneda suurkontsernide ostusüsteemidesse ja pääseda turgudele, kus seni veel pole tegutsenud.**

Laesti juht Olav Tang lootis Bergs Timberi tulekust sammu edasi

he sulgemise tagajärjel loodetakse saavutada 20–25 miljoni Rootsi krooni suurune kokkuhoid.

Bergs Timber omandas Norvik Timberi Läti, Eesti ja Suurbritannia tootmise möödunud aasta kevadel, lisaks Laestile

läks rootslaste valdusse ka EWP AS. Siis lootis Laesti juht Olav Tang, et rahvusvahelise suur-ettevõtte osana ollakse tugevamad ja elujõulisemad.

“Saame hõlpsamini siseneda suurkontsernide ostusüsteemidesse ja pääseda turgudele, kus seni veel pole tegutsenud. Samuti võimaldab kuulumine suurde börsiettevõttesse meil veelgi enam kasutada rahvusvahelist kogemust ja tarkust, et Laestit arendada,” ütles ta toona.

Laesti käive oli 2017. aastal 23 miljonit eurot, ärikasumit teeniti 163 000 eurot.

Bergs Timberi maksujärgne kasum oli möödunud aastal 188 miljonit Rootsi krooni. Kavandatav dividend on 0,1 Rootsi krooni aktsia kohta ehk 34 miljonit krooni.

ÄRIPÄEV.EE

TEHNOLOOGIA

Starshipile tuleb USAs konkurent

Logistikafirma FedEx teatas, et alustab suvel koostöös jaemüügihiiglas Walmarti ja Piza Hutiga pakiroboti väljatöötamist.

FedEx on selleks kampa võtnud DEKA Development & Research Corpi, mille varasemate tööde hulka kuulub näiteks Segway tasakaaluliikur, vahendas Reuters. FedEx loodab pakirobotite töö ühendada oma SameDay teenusega, mida pakub 1900 linnas üle maailma.

Tulevased robotid hakkavad sõitma kuni 16 kilomeetri tunnis, need on varustatud kaamerate ja tarkvaraga, mis peaks aitama sõidukitel takistusi vältida.

Starship Technologies sõlmis aga jaanuaris lepingu Prantsuse Sodexoga ja hakkas USAs George Mason Universitys valmistoitutellijateni vedama.

ÄRIPÄEV.EE

UUS CITROËN BERLINGO

NII TÖÖKS KUI PUHKUSEKS

Berlingo Feel 110 PACK Voyage

PACK VOYAGE (890 €)

- + AUTOMAATNE 2-TSOONILINE KLIIMASEADE + 220 V PISTIK
- + MULTIFUNKTSIONAALNE KESKKONSOOL + TELEFONI JUHTMEVABA LAADIMINE + TAGURDUSKAAMERA
- + AUTOMAATNE LÄHI-KAUGTULEDE LÜLITUS + LIIKLUSMÄRKIDE TUVASTUSSÜSTEEM
- + ADAPTIIVNE KIIRUSHOIDJA KOOS PIDURDUSEGA + STOP-FUNKTSIOON (EAT8 KÄIGUKASTIGA) + JUHI TÄHELEPANU HAJUMISE HOIATUS

Soodushind paketiga

17 290 €

FEEL standardvarustus: konditsioneer, 8" puutetundlik ekraan, Apple CarPlay, Android Auto, värviline ekraan näidikuteplakis, kiirspirangute tuvastus, parkimisandurid taga, vihasensor, udutuled, kurvitudedega, LED-päevasõidutuled, kerevärv, käepidemed ja peeglikorpused, valge värvipakett, istmesoojendused, el seisupidur, 4 elektriakent, üksikistmed tagareas, lauad esiistmete taga, käetoed ees, Metropolitan Grey kangassisu, katusereelingud, el. lastelukk, uste rulo kardinaad, lastejälgimise peegel, nahkrool, klapitav kaasreisija iste, ESP, ABS-pidurid, hädapidurdusabi ja el pidurdusjõu jaotur, aktiivne sõidureast väljumise hoiatus, turvapadjad ja kardinaad ees, kiirushoidja, el soojendusega esiklaas, 6 kõlariga raadio, Bluetooth, USB, 12V, 2 liugust, el esikende tõstukid, el soojendusega küljepeeglid, aut päevasõidutuled, juhi tähelepanu hajumise hoiatus, Isofix turvaistme kinnitused, Magic Wash klaasipuhastid, laeriul ees üleval, pagasiruumi kate, saatevalgustus, turvavöö meeldetuletus, rehvirõhuandurid, 16" rattad, standardne varuratas.

INSPIRED BY YOU

5 AASTAT
Või 150 000 KM
GARANTII KOOS MAANTEEABIGA

www.citroen.ee

Hulgaliselt autosid koheselt saadaval. Fotodel olevad autod on illustratiivsed. Kombiineeritud kütusekulu 4,1-5,7 l/100 km, CO₂ emissioon 108-130 g/km.

„
Ma mingit
problee-
mi ei näe.
Pigem saab
asi selge-
maks.

► riigikogu kesk-
konnakomisjoni
liige Kalle Palling
FOTOD: ANDRAS KRALLA

RAHA

Keskkonna- tasud ametnike palgatõusuks

Aasta alguses muutunud seaduse alusel liigub osa keskkonnatasudest saadavast rahast keskkonnainvesteeringute keskuse (KIK) asemel keskkonnaministeeriumi eelarvesse, nüüd plaanib ministeerium võtta sealt 900 000 eurot palgatõusudeks.

KOIT BRINKMANN
koit.brinkmann@aripaev.ee

Äripäev

Seni liikusid ettevõtjate makstavad keskkonnatasud kolme kohta: osa rahast sai ettevõtte tegutsemiskoha omavalitsus, osa liikus otse riigieelarvesse ja osa suunati KIKi. Näiteks sai KIK 2017. aastal 31,6 miljonit eurot. KIKi jõudnud raha oli sihtotstarbeline ning oli määratud keskkonnaprogrammi projektideks.

Kuid eelmisest masuajast oli jäänud olukord, kus keskkonnaministeerium ja tema allasutused taotlesid KIKilt enda projektide rahastamist ehk suur osa rahast liikus tege-likult riigile endale tagasi. Sellist läbipaist- matut süsteemi kritiseeris ka riigikontroll.

Riigikogus muudeti läinud aastal keskkonnatasude seadust ning kehtima hakkas see aasta alguses.

Keskkonnaministeerium soovis seadust muuta nii, et kogu seni KIKi saadetud raha kaotaks oma sihtotstarbe ja liiguks nagu harilik maksutulu riigieelarvesse. Kuid riigikogu keskkonnakomisjonis täiendati eel- nõud selliselt, et KIKile läheb kindla suuru- sena summa, mis vastab eelmisel aastal vee erikasutusõiguse tasudest riigieelarvesse laekunud summale. See jääb 10–15 miljo- ni euro vahele.

Palgatõusudeks 900 000 eurot

Ülejäänud summad, mida on vähemalt samas suurusjärgus, läksidki ministeeriumi eelarvesse. Nüüd on keskkonnaministeerium saatnud allasutustele kava palkade täiendavaks tõstmiseks sel aastal. Üheks rahastamise allikaks ongi märgitud n-õ KIKilt saadud raha. Kava järgi võetakse sealt 900 000 eurot.

Keskkonnaminister Siim Kiisler selles

mingit probleemi ei näinud, sest ka varem olid tema kinnitusel KIKi kaudu rahastatud ministeeriumi ja allasutuste projektides palgakulud sees.

Kas tegemist on trikitamisega, et saite KIKilt raha enda kätte ja hakkate sellest kohe palku tõstma? „Vastupidi. Varem oli trikitamine projektide kaudu raha saamisega. Selle me lõpetasime ära,” lausus Kiisler.

Kui palgaraha oli projektides sees, kas see oli siis ametniku põhipalgale lisatasu? „Osale kindlasti, jah. See sõltus projektist,” vastas Kiisler.

Ministri sõnul on seadusemuudatuse järel läinud rahastamise süsteem ausamaks ja selgemaks.

Sellest rahast palkade tõstmine üllatas

Riigikogu keskkonnakomisjoni esimehele Rainer Vakrale tuli üllatusena, et ministeerium plaanib KIKilt üle tulnud rahast palgatõusu. „Me arutasime komisjonis, et sellest rahast ei ostateks ministeeriumile autosid või ei korraldataks suvepäevi. Küll ei osanud me küsida, kas sellest tõstetakse palka- sid,” meenutas ta.

Vakra sõnul ei väida ta, et palkade tõusuks ei võiks seda raha kasutada, aga sellest oleks võinud ausalt eelnõu menetlemise ajal ka rääkida. „Nüüd ma saan ka aru, miks ministeerium tahtis KIKi rahastamise eelarvest vabaks jätta. Mul on hea meel, et suutsime suure osa KIKile siiski alles jätta,” märkis Vakra.

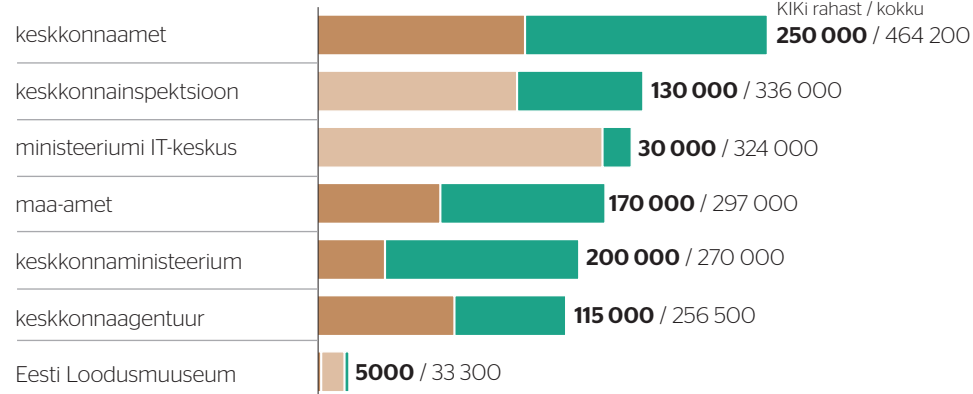
Keskkonnakomisjoni liikme Urve Palo sõnul arutati keskkonnatasude muutmise eelnõu komisjonis mitu korda ja oli kahtlus, et mis selle rahaga tegema hakatakse, kui see n-õ vabaks läheb. Et kas ei hakka kannatama olulised keskkonnaprojektid, mis olid selle raha eest seni tehtud. „Sellest oli juttu, et raha ei läheks igapäevakulude katmiseks. Jutt oli ka, et nad saavad teha projekte, mida nad käisid seni KIKist taotlemas. Aga sellest

„Nüüd ma saan ka aru, miks ministeerium tahtis KIKi rahastamise eelarvest vabaks jätta. Mul on hea meel, et suutsime suure osa KIKile siiski alles jätta.

riigikogu keskkonnakomisjoni esimees Rainer Vakra

TASUB TEADA KIKi rahaga kaetakse pool palgatõusust

keskkonnaministeeriumi
rahaeraldused selleks aastaks,
eurodes

Kellele raha läheb

Keskkonnaministeerium. 80 töötajat, fookuses arengu ja poliitika kujundamise sisevaldkonna peaspetsialistid ja nõunikud, õigusosakonna kuus nõunikku, lisaks ametikohad, mille palgatase on erandlikult madal.
Keskkonnaamet. 153 töötajat, fookuses nõustajad, kontrolliva järelevalve ja poliitika rakendajad.
Keskkonnainspeksioon. 125 töötajat, fookuses uuriva järelevalve inspektorid, kelle palgad on tööturu mediaaniga võrreldes suurimas mahajäämuses.
Keskkonnaagentuur. 136 töötajat, fookuses agentuuri välja toodud neli ametikohagruppi.
Maa-amet. 82 töötajat, fookuses poliitika rakendajad.
IT keskus. IT-süsteemid administraatorite palgatõus.
Eesti Loodusmuuseum. Fookuses muuseumitöö tegijad, kus on turumediaaniga võrreldes suurim mahajäämus.

ALLIKAS: ÄRIPÄEV

„Jutt oli, et nad saavad teha projekte, mida nad käisid seni KIKist taotlemas. Aga sellest küll juttu ei olnud, et sealt ministeeriumi ja allasutuste palkade tõusuks raha hakatakse võtma.

riigikogu keskkonnakomisjoni liige
Urve Palo keskkonnatasude tõstmises eelnõu aruteludest

◀ **Keskkonna-
minister Siim
Kiisleri sõnul
on keskkonna
valdkonnas vaja
palku tõsta, sest
tase jääb riigi
keskmisele alla.**

MIS ON MIS Keskkonnatasu

Jaotatakse loodusvara kasutusõiguse tasuks ja saastetasuks.

Loodusvara kasutusõiguse tasu mak-
savad selle kasutajad kaevandamisõigu-
se, kalapüügiõiguse, metsa raieõiguse ja
jahipiirkonna kasutusõiguse eest.

Saastetasu tuleb maksta, kui saaste-
aineid heidetakse välisõhku, veekogusse,
põhjavette või pinnasesse või kõrvalda-
takse jäätmeid.

Rakendamise eesmärk on vältida või
vähendada loodusvarade kasutamise-
ga, saasteainete keskkonda väljutamisega
ja jäätmete kõrvaldamisega seotud või-
malikku kahju, suunata loodusvara tõhu-
samalt kasutama ning teenida riigile tulu
loodusvara kasutada andmisest.

ALLIKAS: KESKKONNATASUDE SEADUS

KOMMENTAAR Jabur olukord sai lõpu

KALLE PALLING
riigikogu keskkonnakomisjoni liige, keskkonnatasude
seaduse muudatuse eelnõu ettekandja

**Keskkonnaministeerium kasutab eel-
arvesse tulnud vahendeid projektide-
ga seotud töötasudeks.**

Varem said nad KIKi lepingutest
raha ka töötasudeks. Keskkonnata-
sude seaduse muutmise eesmärk oli-
gi lõpetada see jabur olukord, kus te-
gemiste jaoks, mis on “hügieen”, pi-
di ministeerium KIKist raha taotlema.
Seega ma mingit probleemi ei näe. Pi-
gem saab asi selgemaks ja need ini-
mesed, kes varem taotlusi vormistasid
ja teiselt poolt neid läbi vaatasid, saa-
vad nüüd päris tööga ehk keskkonna
kaitsmisega tegeleda.

10%

**ringis jäävad keskkonnavaldkon-
na palgad teiste ministeeriumite
omadest maha.**

küll juttu ei olnud, et sealt ministeeriumi ja
allasutuste palgade tõusuks raha hakatak-
se võtma,” ütles Palo.

Palgatase on madal

Küll nõustusi nii Vakra kui ka Palo mi-
nister Kiisleri tõdemusega, et keskkonna-
ministeeriumi valdkonnas vajavad palgad
tõstmist. “Keskkonna valdkonna palga ma-
hajäämus võrreldes teiste ministeeriumite
valdkondadega on suurusjärgus 10 prot-
senti. On selge, et keskkonna valdkonnas
on palku tõsta vaja. Ja on selge, et edaspidi
on veel rohkem vaja tõsta, et seda mahajää-
must katta,” sõnas Kiisler.

KIKilt ületulnud rahast plaanitakse kes-
konnaministeeriumile 200 000 eurot. Foo-
kus on suunatud ministeeriumi 80 töötaja-
le. Keskkonnaministeeriumi hinnangul on
ministeeriumi töötajate palk praegu avaliku
teenistuse palgamediaanist väiksem 10
protsenti.

Keskkonnaametis on palgatase avaliku
teenistuse palgamediaanist 20 protsen-
ti väiksem ning ameti 153 töötajat saaksid
sel aastal juurde 250 000 eurot.

Keskkonnainspektsiooni 125 töötajale
tahetakse juurde anda 130 000 eurot, maa-
ameti 82 töötajale 170 000 eurot, keskkon-
naagentuuri 136 töötajale 115 000 eurot.
Keskkonnaministeeriumi infotehnoloogiakeskuse
süsteemidadministraatorite
palgatõusule antakse hoogu 30 000 euroga
ning Eesti Loodusmuuseumi töötajatele
5000 euroga.

turundustreff koolitused

Tehisintellekt ja andmeanalüütika turunduses
Growth hacking, CRO ja müük internetis
Internetiturunduse algojatele
Internetiturunduse asjatundja arenguprogramm

e-maili turundus
google adwords
kodulehe optimeerimine SEO
google analytics
reklaam facebookis
wordpress

www.turundustreff.ee

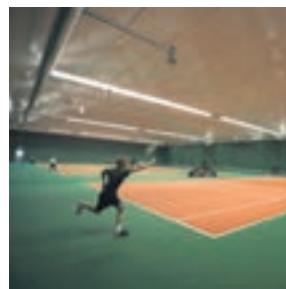
ibh BEST-HALL

KATAB KOIK

www.besthall.com

BEST-HALL - projekteerib, valmistab, varustab ja paigaldab hallid vastavalt kliendi vajadustele

- Best-Hall on paindlik ning mitmekülgne lahendus igasuguste hallide ehitamisel.
- Raamide valmissektsioonid paigaldatakse ja kinnitatakse otse asfaltlusele, mille laius võib olla kuni 50 m, või betoonvundamentidele, tagades seejuures vaba silde kuni 100 m.
- Best-Halli saab minimaalse tasu eest demonteerida ja uuele kohale paigutada.
- Best-Halli välisilme võib kujundada tellija individuaalseid soovide arvestades (logod, värvigamma jms).

Best-Hall OY esindus Baltimaades **Best-Hall Baltic OÜ** | **Tiit +372 50 94 653** | **E-post tiit.kremm@hansahall.com**

Best-Hall OY | Yhdystie 3-7, 68300 Kälviä, FINLAND | Tel +372 51 991 092 | E-post: info@besthall.com, kristel.nyman@besthall.com

VENE MÕJU

Navalnõi:
musta
rahaga
ei taheta
tegeleda

Venemaa opositsiooni juht **Aleksei Navalnõi** ütles väljaandele **Financial Times**, et Lääne kehtestatud Venemaa-vastased sanktsioonid ei ole asja ette läinud ning USA-l ning Suurbritannial pole huvi nii-öelda musta rahaga tegeleda.

“Suurbritannias ei juhtu midagi, sest ahned advokaadid on Vene raha pealt elanud aastakümneid,” ei hoidnud Navalnõi värvi kokku.

Vene opositsiooniliider oli Venemaale kehtestatud sanktsioonide suhtes väga kriitiline, nimetades neid kaootiliseks ning arusaamatuks. Tema hinnangul peaks selleks, et Venemaad ohjeldada, suunama sanktsioonid otse Vene oligarhidele, kellel on Venemaa presidendi Vladimir Putiniga lähedased suhted. Ta selgitas, et kuigi praegused sanktsioonid on olnud suunatud mitme Vene oligarhi vastu, pole need siiski suutnud vähendada nende tegevust Läänes. “Nad kõik käivad välismaal täiesti vabalt,” lisas Navalnõi.

Navalnõi hinnangul on Suurbritannia ponnistused Vene raha vastu võidelda jooksanud liiva osavate lobistide ning advokaatide tõttu. “Nii FBI kui ka Suurbritannia valitsus teavad väga hästi, kes on need isikud, kelle vastu peaksid sanktsioonid olema kehtestatud, et asja eriti valusaks teha,” ütles Navalnõi.

Navalnõi kritiseeris USA otsust eemaldada oligarh Oleg Deripaska ettevõtetele kehtestatud sanktsioonid. USA on öelnud, et Deripaska firmad on oma sisetise süsteemi muutnud ja seega pole sanktsioonid enam vajalikud. Deripaska on Kremli soojades suhetes ja temast on saanud Venemaa üks rikkamaid inimesi. Meest on seostatud USA presidendi Donald Trumpi endise kampaaniajuhi Paul Manafortiga. Venemaad on süüdistatud 2016. aasta USA presidendi valimiste mõjutamises.

ÄRIPÄEV.EE

PANGANDUS

Swedbanki rahapesuskand

Eelmise nädala keskpaigas SVT paljastustest alanud Swedbanki rahapesuskandaali detailid on hakanud järk-järgult avalikkuse ette jõudma. Kahtlusallustena on lisandunud rahvusvaheliselt tuntud nimesid, samuti on leitud uusi patte Swedbanki tegevuses.

ALLAN RAJAVEE
allan.rajavee@aripaev.ee

Äripäev

Praegu võib Rootsi riigitelevisiooni SVT ajakirjanike kätte jõudnud materjalide põhjal järeldada, et Danske ja Swedbanki vahel liikus ajavahemikul 2007–2015 5,8 miljardit dollarit. Sellest summast 26 miljonit dollarit võis pärineda Sergei Magnitski avastatud maksupettusest ja 3,7 miljonit “puhas-tuskuuri” läbinud dollarit kuulus 2014. aastal Ukrainas presidendiametist kukutatud ja Venemaale pagunud Viktor Janukovitšile.

Täpsemalt toimus Janukovitši rahapesu 2011. aastal: 3,7 miljonit eurot kanti üle läbi Leedu Swedbankis kontot omanud ettevõtte Vega Holding Ltd. Raha läks SVT andmetel Janukovitšit uurinud prokuröri altkäemaksuks. Lisaks sellele kanti üle veel ligikaudu 16 miljoni euro väärtuses raha.

Postimehe andmetel kasutas Swedbanki rahapesuks ka Vene oligarh Iskandar Mahmudov ja seda hulga suuremas ulatuses, vähemalt 1,4 miljardi euro jagu. Tehingud tehti Küprosel registreeritud ettevõtte Carbo One kaudu. Viimane oli üks Swedbank Eesti suurimaid kliente.

Swedbank oli lõdvast kontrollist teadlik

Kuigi Swedbanki juht Birgitte Bonnesen on korduvalt eitanud seost Danske rahapesuskeemiga, viidates, et Swedbank teinud ainult kohalikke kliente, tsiteerib Dagens Industri Swedbanki siseraportit, kus tõdetakse, et pank teadis juba 2016. aastal ebapiisavast rahapesu tõkestamisest. Veelgi enam – Kuna Swedbanki toonane sisekontrolli juht rääkis Rootsi meediala rahapesuprobleemidest Baltikumis, siis “valandas Bonnesen peagi jutuka juhi”, kirjutab Dagens Industri.

“Kokkuvõte on see, et seal leidis puudusi, näiteks ülekannete jälgimises ja klientide tundmises. Eeldused kurjategijate kindipüüdmiseks nägid lihtsalt natuke nõrgad välja ning neid tuli parandada,” ütles üks raportiga tuttav isik Dagens Industrile.

Mäletatavasti oli Brigitte Bonnesen ise 2011. kuni 2014. aastani Baltikumi üksuse juht.

Swedbanki kahtlust äratavad sammud

Viimasel nädalal on Swedbank kriisi ohjeldamisel astunud hulga samme. Juba eelmisel nädalal teatas Swedbanki juht, et pangas hakkab sisejuurdlust tegema auditeerimisfirma Ernst & Young. Siiski teatas pank selle nädala teisipäeval, et Ernst & Youngi palkamine on siiski võimatu, kuna mainekas audiitor on uurimise all seoses Danske kaasusega.

Sestap otsustati, et sisejuurdlust hakkab tegema Forensic Risk Alliance, mis Swedbanki hinnangul vastab ülesande nõudmistele paremini. Auditeeriija kannab uurimistulemused ette Swedbanki juhile ja juhatusele, tööga tuleb valmis saada enne 28. märtsi, kui uurimise tulemusi esitletakse aktsionäride üldkoosolekule.

Eile tuli avalikuks, et Swedbank ei jätnud enda suuromanikke pimedusse ja teatas juba enne skandaali avalikustamist eelmisel kolmapäeval võtmeaktsionäridele, et torm on tulemas. Selle tööga tõi päevavalgele Dagens Nyheter. Uudis pani tegutsema Rootsi majanduskuritegude uurimise büroo, mis peaprokuröri Thomas Langroti sõnul alustas juurdlust panga siseinfo lekimise kohta.

Rootsi majanduskuritegude uurimise büroo kahtlustuse kohaselt informeeris Swedbank oma 15 suurimat omanikku enne teisi rahapesusüüdistuste kohta juba eelmisel esmaspäeval.

Dagens Industrile kommentaari andnud Uppsala ülikooli börsi ja ettevõtlusõiguse professor Daniel Stattin ütles, et tegu on “selge kuriteoga” – börsiettevõtte on keelatud aktsia hinda mõjutavat infot ainult valitud omanikele edasi anda. Swedbanki võivad ees oodata trahvid.

Tegutseb ka Eesti haru

Kriisi ohjeldamine käib ka Swedbanki Eesti haru. Päev pärast skandaali avalikuks tulemist sõitis Eesti haru juht Robert Kitt Stockholmist väidetavalt pikalt plaanitud nõuko-

5,8 miljardit dollarit liikus ajavahemikul 2007–2015 Danske ja Swedbanki vahel, võib järeldada Rootsi riigitelevisiooni SVT ajakirjanike kätte jõudnud materjalide põhjal.

gu koosolekule, mis polnud seotud rahapesukahtlusega. Kitt tõdes pärast koosolekut Äripäevale, et vastutusest on veel vara rääkida, sest kõik asjaolud pole selgunud.

Seejuures märkis Kitt eelmisel neljapäeval, et tal polnud enne kolmapäeva mitte mingisugust eelinfot lahvatanud rahapesuskandaali kohta. “Kui peaks ka täna keegi seda (eelteadmiste kohta – toim) küsima, vastan endiselt, et mina ja ka kolleegid oleme teinud kõik, mis meie võimuses, et karmistada kontrolle, et need vastaks riskidele. Mingit eelinfot ei olnud ega saanudki olla,” rõhutas Kitt.

Investor Oliver Peek ütles selle nädala teisipäeval Äripäevale, et temale teadaolevalt aeglustab Swedbank laenude väljastamist, sest pank on ressurssid suunanud rahapesuskandaali lahendamisse.

Eesti ja Rootsi ühendavad jõud

Eelmisel kolmapäeval ütles Eesti finants-

VÄRBAMINE

Puudulik palgainfo peletab

CVKeskuse ja Palgainfo Agentuuri tööturu-uuringust selgus, et ebapiisav info töötasu kohta on kõige levinum põhjus, miks kandideerimine katkestatakse.

Lätis muudeti palgavahe-miku avalikustamine tööpakkumisel seadusega kohustuslikuks. Eesti töoandjad toovad palgavahemiku välja pea kolmandikul avaldatud tööpakkumistest. Kõige meelsamini toovad pakutava palga välja hareduse ja teaduse ning riigi- ja avaliku sektori töoandjad, vähemalt 40% tööpakkumistest on avaliku palganumbri-ga.

Kõige vähem soovitakse töö-

tasu suurus avalikult tööpakkumisele märkida infotehnoloogia ja finantssektori tööde puhul.

Palgainfo Agentuuri ja CVKeskuse tööturu-uuringu tulemused näitavad, et tööturu läbipaistvamaks muutumist ootavad ka Eesti töövõtjad. Nimelt selgus uuringust, et just vähene info pakutava töötasu kohta on peamine põhjus, miks kandideerimine pooleli jäetakse.

Lisaks tõi 44% töövõtjatest kandideerimise katkestamise põhjuseks välja ebapiisava tagasiside ja 37% loobus, kuna

palgainfo jäi puudulikuks ka värbamisprotsessi järgmistes etappides.

Enam kui kolmandik kandideerimise pooleli jätnud töövõtjatest leidis, et tööandja ei kontakteerunud nendega lubatud ajal (36%) või et töövestlusel saadud teave erines suurel määral tööpakkumises kirjeldatust (34%). 27% töövõtjatest katkestas kandideerimise ka põhjusel, et kandideerimise protsess oli liiga pikk.

“Kuigi huvi tööpakkumiste vastu on rekordiliselt suur, tunnetab suurem osa tööandjatest üha keerukamaks muu-

tuvaid personaliotsinguid. See pärast on tööandjatel ülioluline mõista, kuidas on töövõtjate ootused tööturul muutunud ja miks kandideerimine pooleli jäetakse,” leidis CVKeskuse Baltikumi kommunikatsioonijuht Henry Auväär.

“Töötasu avalikustamine tööpakkumisel on olnud kasvav trend, mis muudab tööjõuturgu läbipaistvamaks ja õiglasemaks. Samuti suurendab see kandideerimiste arvu ja sealhulgas ka sobivate töötajate huvi tööpakkumiste vastu. Lätis on märgata hüppelist kandideerimiste kasvu,” lisas Auväär.

ÄRIPÄEV.EE

**ESINEMISLAVAD | TELLINGUD
TELgid | SOOJAKUD
PIIRDEAIAD | TRIBÜÜNID
ILMASTIKUKAITSED | LAOHALLID
MÖÖBEL ÜRITUSTELE**

RENT, MÜÜK ja PAIGALDUS

tel +372 51 75 920 | www.ucrent.ee

aal kogub kaalu

inspektsiooni juht Kilvar Kessler, et Swedbanki rahapesu kahtlus on eelkõige meedia spekulatsioon.

Päev hiljem aga tehti Rootsi kolleegidega ühisavaldus, kus tõdeti, et Swedbanki rahapesukahtlus on siiski äärmiselt tõsine. "On äärmiselt oluline, et panga juhtkond suhtuks meedias esitatud kahtlustustesse samuti väga tõsiselt ning võtaks kasutusele kõik vajalikud meetmed, et tagada panga tegevuse vastavus seadustele ja regulatsioonidele.

Euroopa Liidus piiriülesele tegutsevatele pankade järelevalve on panga päritoluriigi ja vastuvõtva riigi ühine vastutus. Sellest tulenevalt on Eesti ja Rootsi finantsjärelevalve vahel välja kujunenud hea ja tihe koostöö Eestis tegutsevate Rootsi pankade tütarettevõtete, Rootsis asuva emaettevõtete ja pangagrupi kui terviku üle järelevalve teostamiseks," seisis finantsjärelevalveastutuste avalduses.

▲ **Swedbanki juht Brigitte Bonnesen ja Eesti haru juht Robert Kitt.**

FOTO: LIIS TREIMANN/
EESTI MEEDIA/
SCANPIX

Eestlaste vastutus

Postimehe andmetel liikus Swedbanki Eesti haru kontodelt läbi 180 miljoni euro väärtuses kahtlast raha.

Kõnealustel aastatel juhtisid Brigitte Bonneseni ja Hakan Bergi kõrval Swedbanki Balti pangandust ka Erkki Raasuke (2006–2009) ja Priit Perens (2015–2017).

Äripäev hakkas Perensi ja Swedbanki probleemide vastu huvi tundma läinud aasta lõpukuudel. Perens keeldus kohtumisest, pangandusega kursis olevad inimesed püsisid kida-keelsed. Küll aga tõdeti, et see tekitas 2017. aasta suvel küsimusi, kui Perens oluliselt kohalt si-

suliselt päevapealt lahkus. "Liigub igasuguseid jutte," märgiti veel sel kuul Äripäevale.

Perens läks Balti pangandust juhtima tormilisel ajal. Pank maadles Lätis rahapesumuredega. 2016. aastal trahvis pank Lätti finants- ja kapitalituru komisjon 1,4 miljoni euroga. Swedbank pörus klientide tehingute kontrollimises ehk siis jutt oli rahapesu ja terrorismi tõkestamise seaduse mittejärgimisest. 2017. aasta suvel lahkus Perens ootamatult kohalt.

Äripäev on proovinud saada kommentaari ka praeguselt Luminori panga juhilt Raasukeselt, kuid edutult.

PIIRIKONFLIKT

Pinged kahe tuumariigi vahel

Pakistani ja India pinged on jõudnud sinnamaale, kus maailma suuriikide rahustamisest hoolimata jagavad kaks tuumariiki omavahel õhulööke ning tulistavad alla üksteise lennukeid.

Pakistan teatas eile, et tegi Kashmiri piirkonna India kontrollitud aladel õhurünnaku ning tulistas alla kaks India lennukit. Rünnakud korraldati vastusena India õhurünnakule Pakistani kontrollitud aladel, kus New Delhi väitel pommitati islamistliku Jaish-e-Mohamedi treeninglaagreid, vahendas Reuters.

USA välisminister Mike Pom-

peo püüdis teisipäeval tulutul rahustada Pakistani ning keelitas neid vasturünnakutest hoiduma. Sama kordas Pompeo eile. Ka Hiina ja Euroopa Liit on kutsunud konflikti eskaleerimisest hoiduma.

Lisaks õhurünnakutele teatati vähemalt tosinast tulevahe- tusest maavägede vahel. Pakistani sõjaväe kõneisik Asif Ghaffoor kinnitas, et Pakistani õhurünnakud ei olnud isegi kättemaks India pommitamise pärast, vaid lihtsalt jõudemonstratsioon. "Me ei taha konflikti süvenemist, me ei taha sõda," kinnitas ta.

Pakistan väitis, et on vangi

võtnud kaks allatulistatud lennukite pilooti, kellest üks tuli viia haiglasse.

Nii Pakistan kui ka India on sulgenud piirkonnas tsiviilennuväljad ning piiravad tavalennukite lendamist.

Konflikti süvenemine langes nii Pakistani kui India börsi, kuid geopoliitilised pinged andsid tunda ka Euroopa börsidel.

Pinged India ja Pakistani vahel lahvasid kahe nädala eest, kui India Kashmiris hukkus enesetapurünnakus 40 sõdurit. Vastutuse rünnaku eest võttis Jaish-e-Mohammed.

Nii Pakistan kui ka India pea-

ÄRIPÄEV.EE

Uus fiiberlaser 6 kW

www.plasmapro.ee

LASERLÕIKUS
PLASMALÕIKUS
GAASILÕIKUS
PAINUTUS

Staadioni 2, Paikuse | Plaadi 1, Pärnu
info@plasmapro.ee | www.plasmapro.ee

LADUKS

www.laduks.ee

TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

Tuhanded läbikoputatud ukseid, kotitais paberist südameid, saanisõit ja südatalvel tänaval kantud roosa kombinee – Äripäeva fotograafid jälgisid, mida kõike jagavad ja teevad poliitikud, et riigikogu valimistel hääli koguda. Seekordsete valimiste eel püüab end nähtavaks teha 1099 kandidaati.

LIIS TREIMANN,
ANDRAS KRALLA
aripaev@aripaev.ee

Äripäev

► Tänavaahtsioonide poolest tuntud üksikkandidaat Maarika Pähklemäe korraldas veebruaris Tallinna kesklinnas Musumäel üksinda marsi, seljas vaid roosa kombinee ja käes roosad õhupallid. Roosa värv sai valitud, sest see on naistevastase vägivalda värv. Naistevastane vägivald on aga Maarika kampaania põhisõnum. Kesklinna, Lasnamäe ja Pirita linnaosas kandideeriv Maarika rääkis, et tahab probleemi olemuse puust ja punaseks teha. Roosat kombineed kandis ta inimeste südamete soojendamiseks. Maarika loodab, et suudab kunagi Eestimaa südamed sulatada. Kord tegi ta trammis kampaaniat ja sai aru, et mitte keegi ei olnud temast midagi kuulnud. See mõjus talle kui külm dušš... Sellest hoolimata peab üksik sõdur Maarika oma kampaania sõnumit sügavaks.

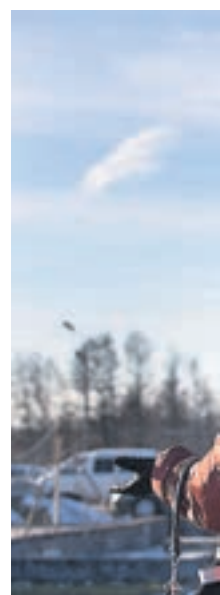

▲ Kui keskerakondlane Jüri küünlakuu päikeselisel pühapäeval Paldiskisse jõudis, olid rohelised mehikesed telgiga juba keskvaljakule maandunud. Oma abilistega paari tunniga 293 korteriuksle koputanud ning teed ja lubadusi jaganud Jüri Ratas on kindel, et osutub valituks. Mõni kuu valimiskampaaniat teinud peaminister tõdes, et seoses töökohustustega on ta seekord valijate uste taga käinud vähem kui varem. Ustele koputamise vajalikkuses ta aga ei kahtle. “Ennekõike on sellest kasu valijale endile,” ütles Harju- ja Raplamaal riigikokku kandideeriv Ratas ning kiirustas järgmise trepikoja suunas.

► Poliitikamaastiku uustulnuk Ruslan Trochynskyi mõtles ühel päeval, et võiks valijatele Grossi poes trombooni “Ukuaru valssi” mängida. Grossi kauplused on nimelt ainukesed poed, kus võib raha eest valimiskampaaniat teha. Eesti-Ukraina folkmuusikaansambli Svjata Vatra juhtfiguurina tuntud Ruslan kuulub eelmise aasta detsembrist Eesti 200 ridadesse, riigikokku kandideerib ta Järva- ja Viljandimaal. Peale trombooni mängimise kutsus Ruslan Järva-Jaani Grossi poe küllastajaid ka kohaliku kultuurimajja kontsert-kohtumisele, mille koos oma mänedžeri ja abikaasa Terjega korraldas.

VALIMISED

Toompeale pääsem

ise hind

▲ Eestimaa Ühendatud Vasakpartei värske esimehe Julia Sommeri jaoks on need esimesed riigikogu valimised, mistõttu peab ta neid ka väga eriliseks. Selleks, et vasakpoolseid ideid valijatele tutvustada, on ta viimastel nädalatel pea iga päev püüdnud inimestega tänaval suhelda. Samuti on ta osa võtnud debattidest ja sotsiaalmeedias aktiivne olnud. Julia kandideerib riigikokku Harju- ja Raplamaal. Mitu korda on ta püüdnud valijate tähelepanu Maardus, peas punane nokkmüts, jalas punased kummikud ning käevangus punane kott. Möödujatele on ta jaganud tavalisi pastakaid ning oma nime ja kandidaadi numbriga visiitkaarte. Flaieireid pidi ta lausa juurde tellima.

► Ettevõtja Kersti Kracht kandideerib riigikokku Ida-Virumaal, ent vabariigi sünnipäeval tuli ta koos lapselastega EKRE tõrvikurongikäigule. Ta on olnud EKRE liige poolteist aastat. Rongkäigul tõrvikut hoidnud Kersti vabandas oma lapselaste ees, et tal pole viimasel ajal nende jaoks eriti aega olnud. Valimistega on lihtsalt nii palju tegemist olnud. Detsembrist saati aktiivselt kampaaniat teinud Kerstil on suured ambitsioonid – kõik piirkonna juhid, ka tema, peavad ringkonna või isikumandaadiga riigikogusse pääsema, kuna erakond loodab valimistel saada 24 kohta.

◀ Indrek Tarand peab inimeste painamist tänavakampaaniates vastumeelseks, mistõttu otsustas ta tänava oma valijatega kohtuda rahvamajades. Kohtumisi on ta koos teiste Pärnumaa sotside kandidaatidega teinud Tõstamaal, Pootsis, Tootsis ja Häädemeestel. Pärast Indrek Tarandi korraldatud kohtumist algas Lihula kultuurimajas seltsi “60 pluss 100 miinus” võimlemistrenn. Seltsi liikmed kasutasid ära võimalust rahvasaadikul nõõbist kinni haarata ja paluda, et Tarand näitaks neile ette oma kuulsa kass-kaameli-nimelise venitusharjutuse. Seda võimalust ei saanud Indrek kasutamata jätta ja ta tormas uuesti lavale. Vastutasuks õpetasid seltsi liikmed omakorda Indrekule mõne uue võimlemistriki, mida rahvasaadik südikalt järele proovis.

▲ Harju- ja Raplamaal kandideeriv Artur Talvik Elurikkuse Erakonnast lustis ühel veebruarikuusel õhtul Lau külas saanisõidu kohvikus. Müüs seal potentsiaalsetele valijatele suppi ja grillis šašlõkki. Kui Arturil oli šašlõkk grillitud ja supp müüdud, siirdus ta saanisõidule. Riigikokku pääsemise suhtes püsib ta positiivne. “Võitlen lõpuni, sest kunagi ei tea, mida kõike võib juhtuda,” ütles ta. “Inimesed tüdinevad nendest tühjadest lubadustest ära, Elurikkus ei luba kellelegi rahatähga kingitusi. Nänni ka ei jaga,” lisas ta.

VAATA GALERIID

Rohkem pilte vaata
www.aripeev.ee

KOMMENTAAR

Valimised: viis tulist küsimust

Pühapäeva viimased tunnid annavad vastuse muu hulgas viiele küsimusele, mida võime pidada eelseisvate riigikogu valimistel keskseteks.

1. Kes võidab valimised?

Reformierakond või Keskerakond. Avaliku arvamuse uuringuis on kord Vestmann all ja Piibeleht peal, kord vastupidi. Statistiline viga juurde ja ongi kinnitus ühest kõige pingelisemast valimisduellist. Kusjuures duell võib valimiste järel vabalt osutada pragmaatiliseks duetiks. Ülioluline on lojaalsete valijate aktiivsus. Kuigi Kesk on nüüd Edgar Savisaareta ja Ida-Virus (eriti Narvas) on olnud segadust, tuleb erakonna põhivalija pühapäeval välja. Tallinn on kontrolli all. Küsitluste järgi on Kaja Kallas püsivalijat veennud, ilmselt ka valijaid juurde toonud. Lisaboonuse annab Reformi traditsiooniline edulugu e-valimistel (ja e-hääli tuleb rekordiliselt). Põnev.

2. Mitu erakonda pääseb riigikokku?

Viis kindlasti: Reform, Kesk, EKRE, Isamaa, SDE. Eesti 200 on piiri peal. Vabaerakonna toetus püsis 2015 jaanuaris-veebuaris 8-9 protsendi juures, valimistulemus oli 8,7 protsenti. Eesti 200-l on praegu 6-7 protsenti (Kantar Emor). Tundub liiga vähe, aga liidrid (Kristina Kallas jt) teevad korraliku tulemuse, uudsuse võlu annab lisa.

3. Mitu kohta riigikogus saab EKRE?

Põhiline on, kas valitakse brändi või nimesisid. Viimastega ei ole EKRE-l nii hästi, kui nad ise tahaksid. Kommunikatsiooniekspert Raul Rebase arvutused (PM, 22.02) näitavad liidrite suurt osakaalu häälesaagis, mis ei annaks EKRE-le enam 15 kohast, ehkki 19-20protsendine üldine toetusreiting ning sarnaste poliitiliste nähtuste alahindamise kogemus (*à la* Trump, Brexit) lubaks enamat.

4. Kes moodustavad valitsusliidu?

Teatav ootus ühiskonnas Reformi ja Keski liiduks on olemas. Näiteks ettevõtja Oleg Gross peab seda Eestile parimaks (ÄP, 27.02) võimalikuks koalitsiooniks. Aastal 2007 saadi kahe peale kokku 60, 2011 – 59 ja 2015 – 57 kohta. Poliitiline reaalsus võib olla teine. Ratasele oleks praeguse võimuliidu (Kesk, SDE, Isamaa) jätkamine mugav, ehkki hulk tüliotsuseid lükati valimiste taha. Määrav on koalitsiooni stabiilsus, mis võib sõltuda ühest-kahest kohast.

5. Kui suur on valimisaktiivsus?

E- ja eelhääletuse senine aktiivsus lubab prognoosida vähemalt 2015. aasta taset (64,2 protsenti).

NEEME KORV
Äripäeva arvamustoimetuse juht

„Jüri Ratasele oleks praeguse võimuliidu (Kesk, SDE, Isamaa) jätkamine mugav, ehkki hulk tüliotsuseid lükati valimiste taha.“

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Äripäeva tooted ja teenused:
pood.aripaev.ee
Äripäeva raadio: radio.aripaev.ee

Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võtte pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

EDUKAS EESTI

Jäätmed pole prügi, vaid ka ressurss

Olukord Eesti jäätmemajanduses pole teiste riikidega võrreldes kõige hullem, kuid mitu prügiaga seotud hoiakut vajaks muutmist.

Aasta algas uudistega jäätmemajandustest ning debatid jätkuvad. Nimelt lükkas riigikogu keskkonnakomisjon tagasi uue jäätmeseaduse eelnõu, mida on menetletud juba poolteist aastat.

Meie pea kohal ripub trahv Euroopast, kui me ei suuda täita kohustust võtta aastaks 2020 ringlusesse poole kodudes tekkivatest tahketest segaolmejäätmetest. Praegu kogume liigiti ja võtame ringlusesse umbes 30 protsenti ja see osakaal on hakanud langeda, suuresti harjumuste tõttu, kuid ka osa omavalitsusi peaks peeglisle vaatama.

Osa süüst võib ajada odava prügipõletamise kaela. Ringlusse võtmine tähendab, et jäätmetest peavad saama uued tooted, mida põletamine ei ole.

Suhtumine jäätmetesse

Keskkonnaministeeriumi andmetel tekib Eesti kodumajapidamistes aastas jäätmeid ligikaudu 400 000 tonni ehk üle 300 kilogrammi inimese kohta.

Olmejäätmed moodustavad siiski ainult 3 protsenti kogu jäätmetekkest. Suurem osa meie jäätmetest tekib töötlevas tööstuses, energeetikaettevõtete ning reovee puhastamisel, millest põhiosa moodustavad põlevkivitööstuse ja -energeetikaga seonduvad jäätmed.

Kui tahame olla edumeelsed, peaksime oma prügi sortima, loobuma ühekordsetest plastnõudest, tarbima jätkusuutlikult ja toitu mitte raiskama. Samas, elatustaseme tõusuga suureneb prügi hulk, sest paraku me armastame tarbida, ostame mittevajalikke asju, vahetame liiga kiiresti välja riideid ja telefone.

Kahetine suhtumine kehtib

MARGUS RAHA
geoloog

„Jäätmed on probleem keskkonnale, kuid sageli ka ressurss, mida saab kasutada keskkonnasõbralikul moel.“

LOE VEEBIST

Margus Raha artikkel
täispikkuses
www.aripaev.ee

EDUKAS EESTI ON ADVOKAADIBÜROO
COBALT, EESTI GAASI, HARJU ELEKTRI,
SILBERAUTO, TALLINNA KAUBAMAJA JA
ÄRIPÄEVA ARVAMUSKONKURSS. OOTAME
KONKURSILE EESTI EDULOO UUENDAMISE
JA ARENGU KIIRENDAMISE IDEID
ARVAMUSLOO VORMIS.

ka prügi sortimise kohta – osa sordib usinasti, teised ei sordi kas võimaluste puudumise, laiskuse või ükskõiksuse tõttu. Osa ei saa sortimise põhimõttest aru ja viskab näiteks pooliku rosoljekarbi paberjäätmete konteinerisse, muutes kõlbmatuks kogu konteineri sisu ehk nullides teiste majaanike töö.

Osa kallab kogu kraami segaolmejäätmete sekka, kuna usub müüte: niikuinii kallatakse prügiautos kõik kokku või niikuinii läheb kõik ahju. Tegelikult viiakse jäätmed ära eri autodega või on prügimasinal mitu kambrit, kuhu jäätmed eraldi kallatakse.

Mida taaskasutada?

Jäätmed on probleem keskkonnale, kuid sageli ka ressurss, mida saab kasutada keskkonnasõbralikul moel. Jäätmeveadaja viib jäätmed sortimisjaama, sortimist mittekannatava prügi otse põletusjaama, prügilasse või jäätmekütuse tehasesse, kus jäätmed kõigepealt sorditakse ja jääk töödeldakse ümber jäätmekütuseks.

Kui kannatab sortida, siis usinad käed või masinad sortimislindil nopivad prügist välja uuesti ringlusesse mineva materjali. Ka ühistu juurest toodud paberikonteiner võib minna läbi sortimisliini, sest eraldamist vajavad papp, ajalehed, trükipaber.

Osa materjalide eest maksakse ettevõtetele, kes koguvad oma tootmisjäätmeid eraldi ja suurtes kogustes. Makstakse piisavalt puhaste jäätmete eest, mida saab toorainena kasutada.

Mis kasulikkus me jäätmetest võiksime saada? Keskkonnaagentuuri andmeil tekib meil aastas üle 70 000 tonni plastprügi, millest võtame uuesti ringlusesse keskmiselt 17 protsenti. Mida siis teha?

Toodaks õige kütust, aga tehnoloogia vajab veel uurimist-täiustamist. Eestis toode-

takse segaplasti purust ilmastikukindlat plastkomposiitmaterjali, plasthelvestest tehakse uusi toiduainepakendeid. Biojäätmed lähevad kompostmulla tegemiseks ja biogaasi tootmiseks. Tekstiilijäätmeid saadetakse näiteks Toom Tekstiili ümbertöötlemiseks. Olmejäätmete hulka visatud riided lähevad põletusse.

Elektroonika, patareid ja akud sisaldavad plaste, metalle ja teisi kasulikke materjale, mida saab ümber töödelda ja nii vähendada vajadust maa- varade kaevandamise ja nafta pumpamise järele.

Umbes 4 protsenti maailma naftatoodangust läheb plasti tootmiseks. Ka paberi, papi, metalli, ja klaasi tootmiseks kulutatakse suurtes kogustes energiat, vett ja muid ressursse. Ringlus aitab säästa.

Viimastel aastatel on pakendijäätmete seas suurenenud plastpakendite osa, mis viitab kaupade ülepakendamisele. Üks asi on meil siiski pea-aegu hästi lahendatud – pandipakend.

Soodustame sortimist

Keskkonnaministeerium plaanib ladestustasu tõusu poole võrra, et prügilasse läheks vähem ja muudaks prügist lah-tisaamise kallimaks neile, kes ei viitsi sortida. Kas kehtestada ka prügipõletus- ehk energeetikaasutustasu? See võib kaasa tuua soojuse ja elektri hinna tõusu ning mõjuda majanduslikult negatiivselt jäätmepõletusettevõtetele.

Milles seisneb ühe riigi edukus jäätmemajanduse seisukohalt? Selles, kuidas ta ümber käib oma jäätmetega, kuidas tarbib, kuidas pakendab, kuidas sordib, kuidas taaskasutab ja võtab uuesti ringlusesse. Meil ei ole kõige hullem, kuid meie hoiakud peaksid järjest rohkem soodustama sortimist.

Puhas Eesti on ka edukas Eesti.

KOMMENTAAR

Kiirstatistika viib valede järeldusteni

Ettevõtete majandusnäitajaid ei saa kvartaliaruannete põhjal täpselt hinnata.

Statistikaameti kvartaliarvestuse järgi suurenes ettevõtete sektori käibe ja kulude vahe möödunud aastal 4 protsenti. Seda numbrit ei tohiks aga võtta ettevõtete sektori kasumina (nagu statistikaamet oma pressiteates kirjutab), vaid ettevõtete tulude ja kulude esialgse vahena.

See näitaja võib oluliselt erineda nii ettevõtete sektori kasumist kui ka aastaarvestuses leitud tulude ja kulude vahest. Näiteks oli tunamullu kvartaliarvestusena leitud ettevõtete tulude ja kulude vahe aastaaruannete järgi leitud ettevõtete aruandeaasta kasumist 87 protsenti väiksem ning viie aasta keskmine erinevus on olnud 27 protsenti.

Samuti on kvartaliarvestu-

TÕNU MERTSINA
Swedbanki peaekonomist

„Ebatäpne kvartaliarvestus annab meile vale pildi majanduskeskkonnast.“

ses leitud tulude ja kulude vahe muutus erinev ettevõtete sektori kasumi muutusest. Kui kvartaliarvestuses ei ole ettevõtete viimaste aastate tulude ja kulude vahe tase küündinud 2007. aasta tipuni, siis aastaarvestuses oli ettevõtete sektori kogukasum ülemöödunud aastal lausa kolmandiku võrra majanduskriisielest tipust kõrgem.

Vaatamata nende statistikaliste nüanssidele võib eelmist

aastat lugeda ettevõtete sektori heaks aastaks. Esialgse arvestuse järgi suurenes sektori kogukaive teist aastat järjest kümnenndiku võrra, kusjuures aasta teine pool oli esimesest parem.

Kuigi tööjõukulude kasv on kiirenenud, on tugev käibe kasv seda kompenseerinud ning tööjõukulude osakaal ettevõtete sektori käibes on viimasel kolmel aastal püsinud enam-vähem stabiilsel, kuid kõrgel tasemel. Samas on ka ettevõtete käive kvartalite ja aastaaruannete järgi tehtud arvestustes väga erinev ning see erinevus on viimaste aastatega suurenenud.

Ebatäpne tervikpilt

Kuigi kvartaliarvestuses vähenesid ettevõtete sektori investeeringud mullu protsendi võrra, ei saa seda numbrit us-

kuda, sest täpsema aastastatistika järgi olid ülemöödunud aastal ettevõtete investeeringud kvartaliarvestusest lausa 75 protsenti suuremad ning viimase viie aasta keskmine erinevus on 62 protsenti aastastatistika kasuks.

Kahjuks ei ole kvartaliarvestusi täpsema aastaarvestusega parandatud – meetodiliselt ei oleks see ilmselt ka võimalik.

Ebatäpne kvartaliarvestus annab meile vale pildi majanduskeskkonnast. Näiteks kui kaks aastat tagasi näitas statistika, et majanduskriisijärgsetel aastatel on ettevõtete investeeringud olnud languses neli aastat järjest.

Möödunud aasta kevadel selgus, et kolm aastat, kuid viimased numbrid näitavad hoopis seda, et ettevõtete investeeringud on languses olnud vaid kaks aastat järjest.

JUHTKIRI

Alati saab hääletada jalgadega

Põhjamaade pankade hädad annavad võimaluse kohalike pankade kasvuks ja konkurentsi paranemiseks panganduses.

Eelmisel nädalal lahvatanud Swedbanki rahapesuskandaal ei näita vaibumise märke ja uusi süüdistusi lisandub järjepanu. Rootsi avalik-õigusliku telekanali SVT andmeil liikus osa rahast, mida Ukraina korrakaitseorganid peavad altkäemaksuks ekspresidendile Viktor Janukovitšile, läbi Swedbanki Leedu haru. Õhus on süüdistus, et Swedbanki varikontode kaudu liigutas kahtlast raha Venemaa üks rikkamaid mehi, oligarh Iskander Mahmudov, ning tollal otsis Swedbanki Eesti haru aktiivselt jõukaid Vene kliente.

Äripäev leiab, et kuigi Danske ja Swedbanki skandaalid mõjuvad negatiivselt kogu pangandussektorile ja ka Eesti mainele, on ühtlasi tegu kasvuvõimalusega kodumaise kapitaliga pankadele ja võimalusega uutele tulijatele, mis elavdaks konkurentsi.

Inimesed ei kipu panka kergekäeliselt vahetama, kuigi selleks võib olla finantsiliselt põhjust. Kui aga põhjuseid on kogunenud piisavalt, võib see protsess käima minna. LHV Groupi nõukogu liige Raivo Hein ütles Äripäevale, et Danske skandaal ja lahkumine on juba äri-laenu kallimaks teinud. Investor Lauri Meidla hinnangul muutuvad Swedbanki laenuandmise tin-

gimused senisest veelgi jäigemaks, mistõttu Eesti ettevõtja kannatab – äriklientide osakond ei julge vähimagi kahtluse korral, olgu see põhjendatud või põhjendamatu, laenu anda, juhul aga ootavad Rootsi käske.

Samal ajal on Eesti Panga majanduse rahastamise ülevaate andmeil Eestis suurpankade tarbimislaenu euroala keskmisest oluliselt kõrgema intressiga, kasvanud on ka elamuasemelaenu intressimarginaalid. Seejuures on Swedbank ja SEB laenu mahult haaranud Eesti turust kahepeale kaks kolmandikku. Nagu on välja toonud Indrek Neivelt, on kahe suurema panga tootlus meid teenindades kaks korda kõrgem kui Rootsis, kuid meie pensionifondide tootlus on kaks korda väiksem kui nende kodumaal.

Asi läheb hullemaks

Kahjuks on Rootsis (sarnaselt Taaniga) hakatud tõrva Eesti kaela tilgutama ja end distantseerima, seades kahtluse alla meie usaldusvärsuse. Rootsi keskpanga juht Stefan Ingves teatas, et Baltikum ja Põhjamaad on ajalooliselt erinevad ja just seal ongi liikvel pahad poisid (*bad guys*). Bilansimahult Rootsi suurim pank Svenska

Handelsbanken, kel ka Eestis filiaal, hakkas end aga reklaamima jutuga, et nad Baltikumis eriti äri ei tee.

Swedbank ei ole seni suutnud rahapesusüüdistustele veenvat vastust anda. Veel mullu oktoobris kinnitas pank, et on Danske rahapesuskandaalist puhas. Täna-seks on üha kuhjvatest kahtlustest võimalik järeldada, et midagi oli mäda nii Taani kui ka Rootsi riigis. Lisaks algatas ka Rootsi majanduskuritegude uurimise büroo eile Swedbanki vastu juurdlust seoses kahtlusega, et börsiettevõtte lekitas oma suurimatele osanikele enne teisi rahapesusüüdistuste kohta infot. Swedbanki aktiiv kaotas ju lühikese ajaga viiendiku oma hinnast ja ettevõtte väärtus kukkus ca 5 miljardi euro võrra. Kui leke tõesti toimus, seab see panga piinlikku olukorda.

Danske ja Swedbanki skandaalid mõjutavad mitte vaid panku, vaid kogu Eesti ärimaastiku. Esialgu pole vaja karta, et Swedbank Eestist lahkuks, kuid poleks ime, kui osa kliente hääletaks jalgadega. Põhjamaade pankade hädad ja sellest tingitud järeldused Eesti pangandusturul annavad võimaluse kohalikele finantsasutustele näidata, et nad on suutelised konkurentsi pakkuma.

REPLIIK

Ära nuta, Rainer Vakra!

Plagiaadikütid said kätte poliitik Rainer Vakra, kupatasid ta komisjoni ette ja nüüd on karistus soolas.

Ma ei ole Vakra teadustööd lugenud ja ei taha ka. Mida põrutavat seal ikka saaks olla. Kui Rainer Vakra poleks Rainer Vakra, ei tunneks omaaegse tudengi kirjatüki vastu mitte keegi mitte mingit huvi.

See juhtum viib mõtted sellele, kui palju kogub kõrgkoolide hoidlates tolmu lõpetajate kokku klopsitud sehkendusi, millel pole tegelikult mingit väärtust. Enamasti on tegu

ÜLO TOOMASALU
Äripäeva toimetaja

» Ehk võiks pakkuda ülikooli lõpetamisel punnitatud kirjatöö asemel ka mingeid muid võimalusi. Et poleks tühja tööd ja vaimu närimist.

tüütu kohustusega, mis tuleb kaelast ära saada. Eks kõike seda tunnetades kujunebki sellisest tööst üks siit-sealt kokkukirjutamine ning *copy* ja *paste* meetodi kasutamine. Vaevalt, et selline töö ka kirjutaja edasist karjääri silmas pidades mingiks versta-postiks saab.

Oli minugi magistratöö üks kaootiline ümberkirjutamine ja ega seal suurt sisu polnud. Ometi sai seegi hinnatud hindade viis, nagu ka Vakra oma.

Ma kujutan väga hästi ette, et akadeemilistele tegelastele see jutt üldse ei meeldi ja

neil on tuhandeid põhjendusi, miks kõrgkooli lõpus sellise töö nõudmine on hädavajalik ja kasulik. Aga siiski. Ehk võiks siin midagi muuta ja pakkuda ülikooli lõpetamisel punnitatud kirjatöö asemel ka mingeid muid võimalusi. Et poleks tühja tööd ja vaimu närimist.

Ei maksa arvata, et ma viidete tegemata jätmist siin heaks kiidan, see oli noorel tudengil selge rumalus. Mida Vakrale lohutuseks öelda? Teaduskraadi võivad nad ära võtta, aga tarkus jääb ju alles. Häbi ja aasimine tuleb aga üle elada.

Võta osa
ARVAMUSKONKURSIST

Ootame konkursile Eesti eduloo uuendamise ja arengu kiirendamise ideid arvamusaluse vormis.

Osalemiseks palume saata arvamusteksti koos oma fotoga aadressil arvamus@aripaev.ee.

Kolmele parimale paneb Äripäev koostöös Advokaadibüroo Cobalti, Eesti Gaasi, Harju Elektri, Silberauto ja Tallinna Kaubamajaga välja väärka auhinna.

Võitja saab **10 000**, teise koha omanik **3000** ja kolmas **2000** eurot.

Kaastöid võib saata **28. veebruarini 2019** (kaasa arvatud). Laekunud tekste avaldame jooksvalt Äripäeva paberväljaandes ja veebis.

Toimetust jätab endale õiguse kaastöid lühendada ja toimetada.

COBALT
ADVOKAADIBÜROO

EESTI GAAS

HARJU ELEKTER

SILBERAUTO

Äripäev

Äripäeva uudisveeb
põllumeestele
pollumajandus.ee

Äripäev

Sekretär.ee

Aeg Sinu kasuks! Siin iga kell.

Suur valimiste hommik raadios!

Põhjalik ülevaade valimistulemustest koos värskete kommentaaride ja analüüsiga. Milline saab olema uus võimalik valitsuskoalitsioon, kes on valimiste suurimad üllatajad, kui suur oli erakondade häälatesaak maakondades, mis kokkuleppeid sõlmisid poliitikud öösel ja millised meeleolud valitsesid erakondade valimispidudel.

Valimiste erisaade, esmaspäeval kell 7–13.

Saadet toetab CV Online

Äripäeva
radio
92,4
Ausalt ja kartmatult

järelkuulata
radio.aripaev.ee

MÜÜGIKONVERENTS 2019

Emotsioon ja
empaatiavõime

Best Sales
2019

24.05.2019

T1 Mall of Tallinn Cinamon kino

Kas AI võtab meie töö üle?

LAURI ILISON

Feelingstream Chief Feeling Architect

Mis jääb müügitöös puudu?

SILVER ROOGER

Dominate Sales
tegevjuht ja koolitaja

Hirmutav digitaalne revolutsioon

DYLAN HEY HeyDigital tegevjuht

Otsemüük ei sure kunagi!

VILLU VALM

Lux Eesti müügijuht

Kuidas müüa lugu,
mitte hinda?

PRIIT KALLAS Iglucraft tegevjuht

How to Automate the Sales
Pipeline to Achieve Better KPI's

DIMITRY TOUKHCHER

LGFG Fashion House tegevjuht

Ostja ja müüja persona aastal 2019

KERSTI VANNAS

Instar EBC tegevjuht ja partner

VESTLUSRING: Mis on müügiinimese
väärtus täna ja homme?

SILVER ROOGER Dominate Sales
tegevjuht ja koolitaja

JAAN HÄRMS Saku müügidirektor

VILLU VALM Lux Eesti müügijuht

PRIIT KALLAS Iglucraft tegevjuht

BIRGER AAVIK LHV äri- ja
varahaldustoodete tippmüüja

Moderator **URMAS KAMDRON**

179 €

(km-ga 214,80 €) kuni 22. märtsini

Tavahind 249 eurot (km-ga 298,80)

pood.aripaev.ee

Lisainfo: Maarit Eerme, 514 4884, maarit.eerme@aripaev.ee

Bestsales.ee Äripäev

TULEMUS

Endel Palla: Harju Elektri aktsia kukkumine on üllatav

Üle 50 aasta elektriseadmete turul tegutsenud Harju Elekter teatas eile oma 2018. aasta ja neljanda kvartali majandustulemused, mis jäid eelmisele aastale alla ning viisid aktsia langusesse.

ANU LILL
anu.lill@aripaev.ee

Äripäev

Ettevõtte nõukogu esimehe Endel Palla sõnul olid Harju Elektri tulemused ootuspärased ja dividendi suurus läks tagasi oma tavapärasele tasemele. "Majandustulemustest torkas silma käibe kasv 18%, mis oli hea ja ootuspärane, kasumi langus oli samuti enustatav ja seondub soetatud uute ettevõtete integreerimisest põhjustatud suurenenud kuludega," ütles ta.

"Lisaks on vaja ära oodata läbirääkimiste ja kohtuvaidluste tulemus aasta kasumit erakorraliselt vähendanud laevaehituse elektritööde 1,9 miljoni eurose kahjumi asjus, kuna selle tegelik suurus on veel selgumata."

Üllatusi polnud

Rääkides lõppenud aastast tõi ta esile, et 2018. aastal investeeris Harju Elekter kaasaegsesse kõrge automatiseerituse taseme tehnoloogilistesse seadmetesse. Laiendati tootmispindu Leedus ja Eestis ja sellelt aastalt on oodata müügitulu kasvu Skandinaavia turgudel, eelkõige Rootsis ja Norras. Dividendi vähendamises ei näinud Endel Palla midagi kummalist.

"Tänavu otsustatud dividendide suurus 18 senti aktsia kohta on igati normaalne. Erakorraline oli hoopis eelmisel kahel aastal makstud kõrgem dividend, sh 2018. aastal makstud 0,24 eurot aktsia eest. Dividendi tavapärasest kõrgem määri oli põhjustatud sellest, et Harju Elektrile laekus 25,8 miljonit eurot PKC Group OY aktsiate müügi eest. Üllatav on see, et aktsia on nii suure langusega reageerinud tulemustele, mis olid ennustatavad," ütles Palla.

Suurinvestorina tunneb ta end ettevõtte tulevikku suhtes kindlana. "Oman pikaajalise investorina Harju Elektri aktsiaid, olen investeringuga rahul ja kavatsen neid edasi hoida," sõnas ta.

Kukkusid nii aastane (-64,7%) kui ka kvartalikasum (-22,2%), samal ajal kui käive kasvas viimases kvartalis 10% ja aasta lõikes 18%. Ettevõtte põhjendab mullusest viletsamaid majandustulemusi suuremahuliste kulutustega laienemisel Rootsi. Nimelt osteti eelmisel aastal kaks Rootsi firmat, mille integreerimine kontserni tegevusse nõuab lisa-aega ja kulutusi. Kasumlikkus kannatas ka aasta teisel poolel arvesse võetud laevaehituse elektritöödest tuleneva 1,9 miljoni eurose kahjumi tõttu.

Põhilise tulu ehk 84% andis neljandas kvartalis müügitulu tootmise valdkonnast, ülejäänud 15,8% tuli kinnisvara rendist ja muudest tegevustest. Aasta kokkuvõttes oli tootmisest teenitud müügitulu 82,6% kogukäibest.

Välisurgudel suurem tulu kui kodumaalt

Müügitulu kasvas enim Rootsis ja Norras, sealhulgas Rootsi müügitulu viiekordistus aastaga 13,5 miljoni euron. Kasvu tagas Rootsi tütarettevõtete soetamine ja eesmärgipärane müügitöö, mille tulemusena alustati müüki Rootsi suurima jaotusettevõtte E.ON Energidistribution AB kaudu. Välisurgudel tegutsemine on osutunud paremaks kui Eestis. Neljandas kvartalis müük Eestis küll kasvas, kuid aasta kokkuvõttes vähenes see 5,8%, 15,4 miljoni euron. Põhjuseks tõi ettevõtte konkurentsijärgeduse

▲ Harju Elektri töötajate arva kasvas eelmisel aastal rohkem kui saja võrra. FOTO: ANDRAS KRALLA

ning madala investeringute taseme energijaotussektoris. Lisaks Soomele, Rootsile ja Norrale tegutseb Harju Elekter veel Leedus, Hollandis, Austrias ja Taanis.

Seoses laienemisega välisurgudel kasvas Harju Elektri töötajaskond aastast 106 inimese võrra, kokku oli töötajaid aasta lõpus 736, Rootsis lisandus 45 inimest seoses tütarettevõtete soetamisega, millega kaanes aasta kokkuvõttes ligi 32% palgakulu kasv. Keskmine palk ettevõttes kasvas aastaga 5% ja oli 2166 eurot töötaja kohta.

Dividend vähenes veerandi jagu

Investorid peavad sellel aastal leppima lahjema dividendituluga. Kui aasta varem maksis ettevõtte 0,24 eurot aktsia kohta, siis 2018. aasta eest võivad aktsionärid oodata 25% väiksemat dividendi ehk 0,18 eurot aktsia kohta. Veebilehel avaldatud dividendipoliitika kohaselt makstakse dividendiks vähemalt kolmandik tavapärasest majandustegevuse puhaskasumist ja välja on kujunenud hea tava maksta edasi muudelt finantsinvesteeringutelt saadud dividendid. Tegelik dividendimäär sõltub aga kontserni rahavoogudest ning arenguperspektiividest ja nende finantseerimise vajadusest.

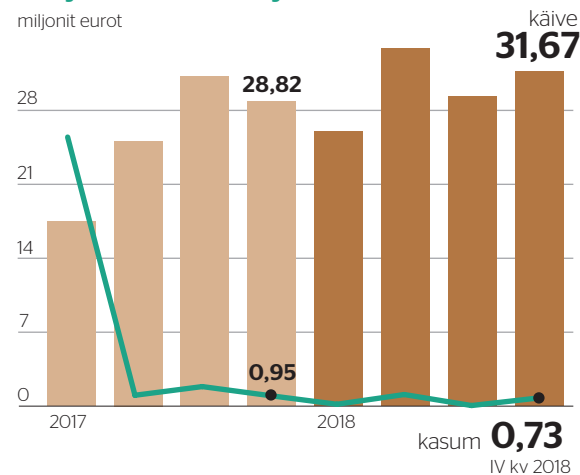
Ettevõtte tulemuste teatamise hommikul langes aktsia esimese ehmatuse laines üle 5%, kuid taastus siis veidi aja pärast ja langus oli päeva lõpuks veidi üle 4%. Aasta alguses olid investorid Harju Elektri suhtes veel soodsalt meelestatud, aktsia hind kasvas 13% lootuses, et investeringud Rootsi hakkavad juba tulemusi andma ning ettevõtte suudab Rootsi turul korrata Soome turgu edu. Viimase aasta kokkuvõttes on aktsia hind langenud 28% ja aktsia maksab praegu 4,70 eurot.

VÕRDLU
Hiljutisest kukkumisest on Harju Elekter taastunud ja kasvab Tallinna börsiindeksist kiiremini muutus protsentides

PANE TÄHELE
Kes võtavad Harju Elektrist tänavu kõige suurema dividendi?

omaniku nimi	aktsiate arv	dividend, eurot
Harju KEK AS	5 568 000	1 002 240
ING Luxembourg S.A.		
AIF Account	1 899 768	341 958,24
Endel Palla	1 249 000	224 820
Tiina Kirsme	881 250	158 625
Hans Palla	436 700	78 606
Aleksander Pajuri	318 749	57 374,82
Jüri Kalmet	312 571	56 262,78
Aare Kirsme	228 250	41 085
Andres Allikmäe	225 000	40 500
Martin Mikk-Kirsme	176 250	31 725
Kirke Kirsme	176 250	31 725

Allikas: Nasdaq CSD

TULEMUSED
Harju Elektri käive ja kasum

ALLIKAS: ÄRIPAEV

TULEMUS

Tallinna Sadama investorid: parem, kui ootasin

► Kõige enam mõjutas Tallinna Sadama müügitulu kasvu jäämurdja Botnica, mis sai tööd Kanadas. FOTO: ILMAR SAABAS / EKSPRESS MEEDIA / DELFI

Kuigi Tallinna Sadam tegi aasta kokkuvõttes korraliku tulemuse, kannatas puhaskasum möödunud aastal riigi väljavõetud rekorddividendi tõttu. Investorid on sellegipoolest väga rahul.

KASPAR ALLIK
kaspar.allik@aripaev.ee

Äripäev

Rekordiline tulumaks oli samas ette teada ning investorid jäävad tulemusena väga rahule. "Minu jaoks olid need isegi veidi paremad, kui ootasin," kommenteeris tulemusi ligi 200 000 aktsiat omav Tartu Ülikooli finantsjuht Taimo Saan.

"Tallinna Sadama õiglane väärtus võiks olla oluliselt kõrgemal, seetõttu kaalun aktsiate juurdeostmist," kommenteeris aasta ettevõtja 2017 ning Cleveroni ja ON24 kaasomanik Peep Kuld, kes omab ligi 56 000 Tallinna Sadama aktsiat.

Tallinna Sadam on kasvukursil: neljandas kvartalis kasvas müügitulu 9%, 29,6 miljoni euroni, ärikasum 470%, 9 miljoni euroni ja puhaskasum lausa 770%, 8,6 miljoni euroni. Aastaga suurenes müügitulu 7,7%, 130,6 miljoni euroni ning ka ärikasum näitas korralikku 29% kasvu 52,1 miljoni euroni.

Kuna riik otsustas eelmisel aastal Tallinna Sadama nii-öelda tühjaks teha ja võttis sealt dividendina 105 miljonit eurot, nullis sealt tulev 26,2 miljoni euro suurune tulumaksukulu puhaskasumi: see oli kokkuvõttes 2 miljonit eurot väikesem kui möödunud aastal ja jäi 24,4 miljoni euro juurde. Kasum aktsia kohta kahanes 0,14 eurot 0,11 eurole.

Kontsern on teatanud, et plaanib dividendina välja maksta vähemalt 30 miljonit eurot. Täpsemat numbrit börsiteates ära ei toodud, vaid oodata tuleb auditeeritud majandusaasta aruannet 2. aprillil.

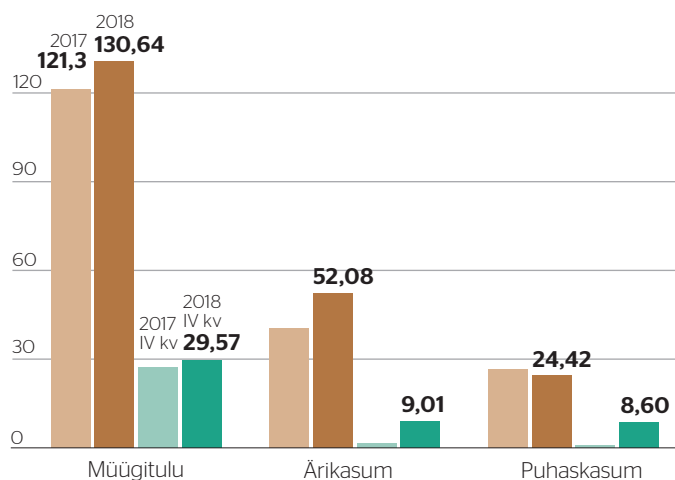
30

miljonit eurot on Tallinna Sadama esialgne plaan tänava dividendi maksta.

TULEMUSED

Stabiilne kasv

miljonit eurot

ALLIKAS: TALLINNA SADAMA ARUANNE

Kontserni aktsia oli möödunud aastal Tallinna börsil üks väheseid, mis turu langusele vastu pani. Kes aktsiat märkis, võib kokkuvõttes rõõmustada enam kui 20% tootlusnumbri üle. Tulemused ostu- ega müügisurvet ei tekitanud ning kauplemiskäive jäi viimase paari nädala keskmisele tasemele. Kolmapäevase kauplemispäeva lõpus oli aktsia poole protsendi jagu madalamal, 2,135 euro peal.

Hea tulemus tänu reisijate arvu kasvule

Finantsjuht Marko Raid ütles, et kõige enam mõjutas müügitulu kasvu jäämurdja Botnica, mis pandi juuni lõpust novembrini Kanada põhjaosas eskort- ja jääseirelaevana tööle. Sealt tuli 4,3 miljonit eurot lisa.

Botnica tänavune töömaht jääb juhtkonna prognoosi järgi võrreldavasse suurusjärku 2018. aastaga. Austraalia ettevõtte Baffinland Iron Mines LP on juhtkonna sõnul saatnud teate, et Botnicat tahetakse kasutada ka sel aastal.

Baffinlandi kasvuesmärgid on Tallinna Sadama sõnul agressiivsed ning praegu otsitakse ettevõttele pikaajaste lahenduste pakkumiseks lahendusi.

"Reisiparvlaevade segmendis oli müügitulu kasv neljandas kvartalis 0,4 miljonit eurot ehk 5% peamiselt seoses Eesti tarbi- ja- ja kütusehinnaindeksi tõusust tingitud kõrgematest tasumääradest," selgitas Raid.

Aasta kokkuvõttes kasvas reisiparvlaevade segmendi tulu 3,0 miljonit eurot (11%) peamiselt suveperioodiks täiendava laeva liinile toomise mõjul.

Kaubasadamate müügitulu suurenes tänu vedellasti mahu jätkuvale kasvule neljandas kvartalis, mis kasvatas müügitulu 41,7 miljoni euroni aasta kokkuvõttes ehk 4,9%. Reisiasadamate müügitulu neljandas kvartalis pisut vähenes, kuid aasta kokkuvõttes siiski suurenes tänu reisijate arvu kasvule, mida toetas eelkõige kruisireisijate arvu kasv.

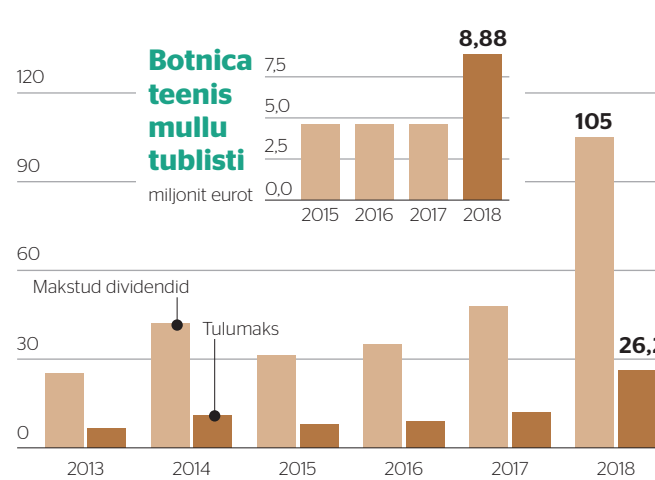
Oodata suuremaid investeeringuid

Möödunud aastal investeeris Tallinna Sadam kokku 14,3 miljonit eurot. See on 60% vähem kui eelmisel aastal, mil investeeringuid tehti 35,8 miljonit eurot, sellest 20 miljonit eurot kulus uute reisiparvlaevade ehitusele. 2018. aasta investeeringud olid peamiselt seotud Vanasadama liiklusalade rekonstrueerimise ja automaatse liikluse juhtimissüsteemi kasutuselevõetuga ning D-terminali hoone rekonstrueerimise alustamisega.

Väiksem kapitalikulu maht eelmisel aastal proovitakse sel aastal vähemalt osaliselt tasa teha, rääkis Tallinna Sadama finantsjuht Marko Raid tulemusi tutvustavas veebilehekandes. 2018. aasta tõi Raidi sõnul viivitusi mitmele projektile, mis tänava proo-

Rekordiline dividend tõi rekordilise tulumaksu

miljonit eurot

vitakse valmis saada. Seetõttu võib ka investeeringute maht osutuda keskmisest suuremaks. Lõplik summa oleneb aga mitmest raskesti ennustatavast detailist. Investeeringute fookus on järgneval paaril aastal suuresti reisisadamatel.

Paldiski gaasiterminali maht veel ebaselge

2018. aasta novembris teatasid Alexela ja Tallinna Sadam plaanist ehitada Paldiskisse ligi 300 miljoni euro eest gaasiterminal. Täpsemalt sõlmiti ühiste kavatsuste protokoll LNG-terminali ja LNG-tankerite ja punkerlaevade vastuvõtmiseks ning LNG maha- ja pealelaadimiseks vajaliku sadamataristu rajamiseks parima lahenduse väljatöötamiseks Lahepere lahe ääres Paldiskis.

Praegu käivad veel läbirääkimised, millega loodetakse lõpule jõuda 2020. aasta lõpus. Tallinna Sadama kapitalikulutus see juhtkonna sõnul väga tugevalt ei mõjuta.

Muuga sadamasse tulnud HHLA ehk Hamburger Hafen und Logistik AG haub juhtkonna sõnul samuti suuri kasvuplaane, kust võib oodata suurenevate konteinerimahtu. Kuid kuna tegu on börsiettevõttega, ei saanud Tallinna Sadama juhtkond plaane kommenteerida. Tehtavad investeeringud tulevad aga põhiliselt HHLA poolt.

Pikaajaliselt on Tallinna Sadama keskmine aastane kapitalikulu planeeritud suurusjärku 25 miljonit eurot.

Investorid tulemustega rahul

Korralikud kasvunumbrid on ekstra boonus

ANDRI AVILA
Eesti Energia finantsdirektor
ligi 64 000 aktsiat

Olen tulemustega väga rahul. Tallinna Sadamasse investeerisin eelkõige kui stabiilseesse dividendiaktiasse, seega on korralikud kasvunumbrid ekstra boonus.

Ootan Tallinna Sadamalt korralikku dividenditootlust ning mõõdukat aktsia hinna kasvu. Lähtun osta-ja-hoia-põhimõttest.

Ei tohi liiga uljaks muutuda

TAIMO SAAN
Tartu Ülikooli finantsjuht
ligi 200 000 aktsiat

Tulemustega jäin rahule. Minu jaoks olid need isegi veidi paremad, kui ootasin.

Detailidesse laskumata hindan heaks aasta ärikasumi 52,1 miljonit eurot ja rahavoo äritegevusest laekunud raha näol summas 57,1 miljonit eurot. Mõlemad summad kasvasid tublisti 2017. aastaga võrreldes – tõsi, tublis kasvus on ka ühekordseid mõjusid nii aastast 2017 kui ka 2018.

Siiski ei tohi liiga uljaks muutuda. Ta-sub lugeda börsile esitatud aruande lisasid 15 (tingimuslikud kohustised) ja 16 (kontserniga seotud uurimised).

Tallinna Sadamal on plaane, mida realiseerida sel ja järgnevatel aastatel. Ootan nende edukat elluviimist. Aktsionärina näen ja ootan, et tänava makstaks dividende 12 senti aktsia kohta.

Hoian aktsiaid senikaua, kuni on usku, et tublid tulemused korduvad ja areng jätkub. Praegune usk on pikaajaline.

Rahulik, kuid jätkusuutlik kasv

TOOMAS TAUBE
Advokaadibüroo Derling Primus partner
ligi 106 000 aktsiat

Tallinna Sadama 2018. aasta tulemused on minu nägemusel positiivsed. Müügitulu ja kasumi kasv üldreeglina alati rõõmustavad aktsionäri. 2018. aasta puhaskasumi vähenemine seoses suurema tulumaksukuluga oli ootuspärane.

Minu ootused Tallinna Sadama suhtes ei ole muutunud ning ootan Tallinna Sadamalt rahulikus tempos, kuid jätkusuutlikku kasvu, mis võimaldaks stabiilselt kasvatada müügitulu ning sellest tulenevalt ka kasumit. Sama perspektiiviga plaanin hoida ka Tallinna Sadama aktsiaid.

Kaalun aktsiate juurdeostmist

PEEP KULD
aasta ettevõtja 2017, Cleveroni ja ON24 kaasomanik
ligi 56 000 aktsiat

Jäin Tallinna Sadama tulemustega väga rahule. Oluline on, et Tallinna Sadam näitab oma võimet nii müügitulu kui ka kasumit korralikult kasvatada.

Ka dividenditootlus on mõistlikul tasemel. Mulle tundub, et turg hindab Tallinna Sadamat kui suhteliselt madala riski ja korraliku dividenditootlusega aktsiat, samas ei võta turg arvesse Tallinna Sadama võimet oma tulusid kasvatada. See tähendab, et aktsia on hetke hinnatasemel alahinnatud. Usun aktsia hinna tõusu õiglas-

FOTOD: EIKO KINK, MEELI KÜTTIM, ANDRAS KRALLA

se väärtuseni, mis võiks olla tänasest tasemest oluliselt kõrgemal, seetõttu kaalun aktsiate juurdeostmist.

Dividendide tulumaksu maksmine oli ette teada ja ei mõjuta midagi.

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,75	2,00	2,25		500

Inbank AS Niine 11, 10414 Tallinn, www.inbank.ee

BALTI ETTEVÕTETE EMITEERITUD VÕLAKIRJAD

REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	lunastamine	kupongi-määr	intressi-maksed	nominaal, €	emissiooni-maht, €	kauplemis-koht
Creditstar	EE3300111517	1.06.2019	8,00%	kvartaalne	1 000	1 000 000	-
Creditstar	EE3300111533	1.06.2020	11,00%	kvartaalne	1 000	25 000 000	-
Storent Investments	LV0000802304	30.06.2020	8,00%	kvartaalne	100	10 000 000	Riia börs
Endover Aurora Nova	EE3300111582	14.12.2020	11,00%	kvartaalne	100	10 500 000	-
Endover Fabrik	EE3300111491	17.10.2020	11,00%	kvartaalne	100	7 500 000	-
luteCredit Europe All	EE3300111442	15.02.2021	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000	-
Creditstar	EE3300111525	1.06.2021	12,00%	kvartaalne	1 000	10 000 000	-
PlusPlus Capital	EE3300111509	31.08.2021	10,00%	kvartaalne	100	5 000 000	-
Magnetic MRO	EE3300111608	21.12.2021	8,00%	kvartaalne	100	8 000 000	-
Mainor Ülemiste	EE3300111343	5.04.2023	5,50%	kord poolaastas	100	10 000 000	First North

Tabel on esitatud turuülevaate andmiseks ja ei ole kasitletav väärtpaperite pakumisenä.

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 230, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

IT juhtimine

Vaata lähemalt veebist **teabevara.ee** või küsi lisa 667 0122

Äripäeva
TEABEVARA

laptop, smartphone, book icons

IT juhtimise teabevara annab põhjaliku ülevaade infotehnoloogia võimalustest ja otstarbeka rakendamise põhimõtetest. Kui vastutate ettevõtte strateegia ja investeringute eest, saate põhjaliku info IT-valdkonna praktilisest poolest ning teete tulemuslikke juhtimisotsuseid.

Juhtide Akadeemia

29.03.2019

Tauri Tallermäe

345 € (km-ga 414 €)
Kehtib kuni 07.03.2019
Tavahind: 379 € (km-ga 454,80 €)

Viis olulist mälutehnikat

Kuidas korrastada oma mälutegevust ja jätta meelde õigeid asju?

Info ja registreerimine: Äripäeva Akadeemia | tel: 667 0439 | e-post: akadeemia@aripaev.ee | akadeemia.aripaev.ee

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Miks ma Bondoras ei investeerin?

Bondora on vaieldamatult kõige läbipaistvam ühisrahastusportaal Baltikumis, võib-olla isegi kogu maailmas. See on nii läbipaistev, et muutub juba lausa hägusaks!

Võtsin Bondora avalikust andmekogumikust lahti laenuraamatu ja pidin toolilt maha kukkuma. Pärast mõningast raalimist suutis mu tegelikult suhteliselt võimekas arvuti suure vaevaga avada ligi 80 000 rida andmeid, igas veerus omakorda üle 100 andmepunkti. Andmeanalüütikutega jaoks on tegu tõelise nirvaanaga, kuid mina pole andmeanalüütik! Panin dokumendi kinni, ilma et oleksin märkimisväärselt targemaks saanud.

Bondora veebilehel ringi uides leidsin sektiooni “Meie tooted”, kust avastasin, et tegelikult saab investeerida ilma suurt andmeanalüüsi tegemata. Bingo! Selleks on Bondora arendanud Go & Grow’ toote, mis portfellihalduri või Portfolio Pro teenusega võrreldes pakub madalamat riskitaset, paremat likviidsust ja kuni 6,75% tootlust aastas. Oot-oot! Jäin kohe mõtlema, miks Bondora pakub vaid pool sellest, mida ülejäänud portaalides võiksin teenida?

Kui suur on tegelik risk?

Bondora laenud klassifitseeritakse riski järgi gruppidesse. Kõige turvalisemad laenud saavad hinnanguks tähekombinatsiooni AA, seejärel tulevad A, B, C, D, E ja F ning kõige viimane grupp on eriti riskantsed HR-laenud.

Sellepärast tegin järelduse, et kui tootlus on kuni 6,75%, siis on portfelli täis väga kõrgevaliteedilisi laene ehk siis AA, A, B ja võib-olla veidi ka C-grupist. Sellisel juhul on intressimäär madalam, laenud lähivad keskmiselt vähem hapuks ehk vastavalt väiksemale riskile teenitakse väiksemat tootlust – kõik on tasakaalus.

Kuna Bondora teeb kord kvartalis Go & Grow’ kohta kokkuvõtte, sain oma eeldust hõpsalt kontrollida. Ja mida ma näen: AA, A, B ja C osakaal kogu Go & Grow’ portfelist moodustas 25%! Väga kõrge riskiga HR- ja sellest grammi võrra väiksema

TASUB TEADA
Kuidas läheb minu ühisrahastusinvesteeringutel

osakaal koguportfelist 2%	investeeringud, €	intress, €	tootlus, %
Mintos	5000	184.85	3.7
Crowdestate	2000	10.68	0.5
kokku	7000	195,53	2,8

ALLIKAS: INVESTOR TOOMAS

» Tundub ebaõiglane, et kõrgema riski eest samasugust kuivikut pakutakse.

riskiga F-grupp annavad kokku lausa 42% portfelist.

Võrdluseks on ülevaates ära toodud pardikene augustikuisest portfelli seisust. AA, A, B ja C osakaal oli 37% ning kõrge-ma riskiga F ja HR moodustasid 25%. Poo-le aastaga on madala riskiga laenude osa-kaalu märkimisväärselt vähendatud, ris-kantsemate laenude osakaalu suurenda-tud ja investoritele lubatakse ikkagi kuni 6,75% tootlust? Tundub ebaõiglane, et kõr-gema riski eest samasugust kuivikut pa-kutakse.

Sama tootlus, suurem risk? Ei, aitäh

Mul on portfellis Inbanki ja LHV Gru-pi allutatud võlakirju, mis paradoksaal-sel kombel pakuvad samuti 6–7% tootlust. Kuigi võlakirjadel on oht investeerimispe-rioodi jooksul väärtusetuks muutuda, siis nende puhul on see tõenäosus minu hin-nangul siiski väga väike.

Bondora laenuportfelli kohta ma sama arvata ei julgeks. Portfelli keskmine int-ressimäär on aegade jooksul olnud 33,9% ja kui sealt arvata maha hapud laenud, siis isegi Bondora ei julge üle 6,75% tootlust pakkuda. Nende statistikalehelt aga näen, et kõige madalama riskiga AA-laenugrupp on seni pakkunud üle 8% tootlust.

Sarnase tootluse juures märkimisväärselt kõrgemat riski võtta oleks hullumeel-sus.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase inves-teerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäe-va tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL
Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

-0,19%

väärtus 312 506,03 eurot
65% aktsiad / 21% raha / 12% võlakirjad / 2% ühisrahastus

Tallink	2,5
Lerøy Seafood	1,7
Equinor	0,18
Berkshire Hathaway	0,1
EFTEN Real Estate Fund III	0,0
Apple	-0,3
EWZ	-0,5
Altria	-0,4
Baltic Horizon	-0,4
LHV	-0,5
Tallinna Sadam	-0,47
Microsoft	-1,0
Ryanair	-1,5
Facebook	-1,7

Viimased tehingud

Müüs 20. veebruaril 6000 Apranga aktsiat hinnaga 1,58 € aktsia kohta. Tehingusumma oli 9470,52 € ja tehingutasu 9,48 €.

Ostis 12. veebruaril 483 LHV Grupi aktsiat hinnaga 10,80 eurot aktsia kohta. Tehingu-summa oli 5216,40 € ja tehingutasu 5,22 €.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimis-otsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsi-musi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee.

ISSN 1406-2585

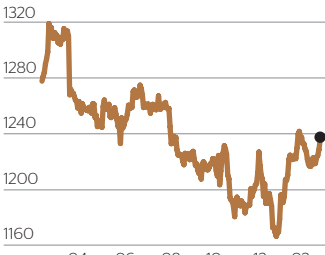
OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

1234,99

+0,53% ▲

perioodi kõrgeim 1319,04
perioodi madalaim 1164,34

HINNANG

Goldman: maailmamajandus on põhjast juba läbi käinud

Goldman Sachs'i peaokonomist Jan Hatzius tuli välja optimistliku prognoosiga, öeldes, et maailmamajanduse jaoks võib kehvem aeg juba möödas olla. Kuigi majanduse kasv on jätkuvalt tagasihoidlik, näitab Goldmani aktiivsusindikaator, et veebruaris oli kasv suurem kui detsembris ja jaanuaris, mille tulemust allapoole korrigeeriti. Hatzius ning Sven Jari Stehn kirjutasid eile avaldatud memos, et tunda on optimismi. Samas teatas Goldman, et alanud aast-ta maailmamajanduse kasvaks prognoosivad nad endiselt 3,5%. Goldman märkis, et kui USA ja Hiina puhul on näha olukorra paranemist, siis suurtest piirkondadest on nukumis seis just Euroopas. Pank tõi välja, et Itaalia majandus langeb, Saksamaa on majanduslanguse äärel ning ülejäänutest enamiku puhul hakkab silma üksnes trendilähedane kasv. Juba on jõudnud Goldman muuta ka oma ennustust, millal tõstab Euroopa Keskpank intressimäärasid, liigutades tähtaja järgmise aasta keskpaika.

PANE TÄHELE

Air France-KLMis ostab 12,68% suuruse osaluse Holland.

Taani naftafond jäi eelmisel aastal 6,1 protsendiga miinusesse.

Harju Elektri tulemused viisid aktsia langusesse.

BÖRSIKAUBAD

Kütused	27.02	Värvilised metallid	26.02
USD		USD/t	
Nafta IPE, bbl	65,64	Alumiinium LME	1922,5
Nafta NYMEX, bbl	56,39	Vask LME	6534,5
Mootoribensiin, t	559	Plii LME	2115,53
Diislikütus, t	625	Nikkel LME	13090
Kerge kütteõli, t	615,25	Tina LME	21750
Masuut (1% väävel), t	387	Tsink LME	2756
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,796		
Põllumajandus	27.02	Väärismetallid	27.02
nael = 453,59 g		USD/units, units = 31,105 g	
Kohv NYBOT, USC/nael	94,7	Kuld COMEX	1322,83
Valge suhkru NYSE LIFFE, USD/t	347,8	Plaatina NYMEX	864,86
Kakao NYBOT, USD/t	2267	Palladium NYMEX	1530,14
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	160,8	Hõbe COMEX	15,776
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	358,25		

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,595	Singapuri dollar	SGD	1,535
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,854
Hiina jüaan	CNY	7,603	Sveitsi frank	CHF	1,137
Hongkongi dollar	HKD	8,932	Taani kroon	DKK	7,461
India ruupia	INR	80,98	Tai baat	THB	35,786
Jaapani jeen	JPY	126,14	Tšehhi kroon	CZK	25,653
Kanada dollar	CAD	1,497	Türgi liir	TRY	6,05
Korea won	KRW	1272,58	Ungari forint	HUF	316,73
Norra kroon	NOK	9,725	USA dollar	USD	1,138
Poola zlot	PLN	4,319	Bitcoin/USD	USD	3794,24
Rumeenia leu	RON	4,738			

EUR/SEK ▼
10,543

EUR/RUB ▲
75,048

BÖRS

Tallinn

27.02

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelml, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,090	0,00	10	-10,8	-6,7%	0,75	0,9%
Baltic Horizon Fund	1,310	-0,38	25720	10,4	-	-	7,0%
Baltika	0,177	0,00	2830	-9,6	-17,8%	2,05	0,0%
EFTEN Real Estate Fund III	17,85	0	0	9,1			3,8%
Ekspress Grupp	0,960	0,00	960	36,9	1,5%	0,56	7,3%
Harju Elekter	4,700	-3,09	30140	43,3	2,8%	1,25	5,1%
LHV Group	11,100	-0,45	104040	10,9	18,5%	1,88	1,4%
Merko Ehitus	9,900	0,51	311440	9,1	14,2%	1,33	10,1%
Nordecon	0,980	1,03	2820	8,0	12,3%	0,95	6,1%
PRFoods	0,580	0,87	6860	-34,2	-2,6%	0,93	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,460	0,00	0	4,6	21,9%	0,84	0,0%
Silvano FG	2,590	2,78	29420	8,1	31,6%	7,94	7,6%
Skano Group	0,410	0,00	3050	-2,4	-20,2%	0,56	0,0%
Tallink Grupp	1,045	2,45	52750	15,4	5,6%	0,82	2,9%
Tallinna Sadam	2,135	-0,470	31400	23,0	4,516	1,564	
Tallinna Vesi	10,300	0,00	26160	8,5	26,2%	1,66	3,5%
Tin Kaubamaja	9,200	0,00	324000	12,3	16,9%	1,661	6,8%
Trigon PD	0,520	0,00	0	-0,2	-654,4%	1,30	0,0%

Riia

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindeks	8,1	1,25	7,1	0,6	1,875
Latvijas Gaze	10,4	0	15,5	1,3	-
Olainfarm	7,2	1,41	8,7	1,0	2,958
SAF Tehnika	2,8	0		0,9	0

Silvano Fashion Group ▲
+2,78%

Harju Elekter ▼
-3,09%

Helsinki

27.02

aktsia	hind, EUR	muutus eelml. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	6,28	-0,32	12,4	3,2	5,6
Citycon	1,71	-0,17	92,7	0,7	0,0
Elisa	37,50	1,52	18,7	5,2	4,7
Finnair	8,33	0,00	7,6	1,0	3,3
Fortum	19,39	2,03	20,0	1,4	5,8
HKScan	1,83	1,22		0,3	0,0
Huhtamäki	32,44	-1,46	21,9	2,8	2,6
Kesko	51,82	0,47	23,9	2,4	4,5
Neste Oil	86,84	-0,64	28,8	4,8	2,6
Nokia	5,32	-1,48		2,0	3,5
Olvi	32,10	-1,23	17,0	2,9	2,5
Stockmann	2,39	4,61		0,2	0,0
Stora Enso	12,32	-0,36	9,6	1,5	4,0
UPM-Kymmene	27,42	-0,54	9,8	1,5	4,7
Yli	5,39	2,18	31,6	0,6	5,1

Vilnius

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	1,600	0	11,5	1,7	10,6
Novaturas	8,200	0,74	11,8	4,5	
Klaipedos Nafta	0,417	-0,24	9,9	0,8	10,7
Linas Agro	0,096	-1,03	4,7	0,3	0,0
Panevezio Statybos Trestas	0,818	0,99	7,2	0,4	7,4
Rokiškio Suris	2,650	1,92	23,7	0,7	3,8
Siauliai Bankas	0,435	0,23	5,7	1,0	1,0
Snaige	0,162	-0,61		1,2	0,0

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised ja turuülevaade:
www.aripaev.ee/investor